

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVII/334/16
Rady Miejskiej w Mosinie
z dnia 29 września 2016 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY
MOSINA NA LATA
2016-2026

MOSINA

Spis treści:

Wstęp	5
I. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Mosina	7
I.1. Dokumenty europejskie.....	7
I.2. Dokumenty krajowe.....	8
I.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.....	8
I.4. Krajowe regulacje prawne	8
II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach gminy Mosina .10	
II.1. Położenie i powierzchnia gminy Mosina	10
II.2. Ludność gmin wchodzących w skład gminy Mosina	12
III. Diagnoza warunków życia mieszkańców gminy Mosina – środowisko, naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.	14
III.1. Środowisko naturalne gminy Mosina	14
III.2. Historia Gminy oraz środowisko kulturowe gminy Mosina.....	15
III.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w gminie Mosina	24
III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura techniczna gminy Mosina	35
III.5. Oświata w gminie Mosina	38
III.6. Ochrona zdrowia w gminie Mosina	40
III.7. Organizacje pozarządowe w gminie Mosina	42
III.8. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Mosina	43
III.9. Sytuacja gospodarcza w gminie Mosina	44
IV. Diagnoza problemów społecznych w gminie Mosina	46
IV.1. Bezrobocie.....	46
IV.2. Ubóstwo.....	48
IV.3. Przemoc w rodzinie.....	49
IV.4. Niepełnosprawność.....	49
IV.5. Osoby starsze.....	52

IV.6. Uzależnienia.....	53
IV.7. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.	54
V. Pomoc społeczna w gminie Mosina. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie ..	55
V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Mosina. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.....	57
V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez OPS w Mosinie.	59
V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego oraz świadczenia wychowawczego przez OPS w Mosinie.....	65
V.4. Wskaźnik deprivacji lokalnej w gminie Mosina.....	66
VI. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Mosina	67
VII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 – 2026.	72
I. Cel strategiczny: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Mosina. ..	74
I.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w gminie Mosina.	74
I.2. Cel szczegółowy: Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w gminie Mosina.....	75
II. Cel strategiczny: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w gminie.....	75
II.1. Cel szczegółowy: Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia.	75
II.2. Cel szczegółowy: Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych.	76
III. Cel szczegółowy: Redukowanie problemu uzależnień w gminie Mosina.	77
III.1. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.	78
III.2. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.	78

<i>III.3. Cel szczegółowy: Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem.....</i>	<i>79</i>
<i>IV. Cel strategiczny: Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych w gminie Mosina.....</i>	<i>79</i>
<i>IV.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia, zabezpieczenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin wielodzietnych.....</i>	<i>79</i>
<i>IV.2. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie zjawiskom grożącym wykluczeniem społecznym oraz bezradnością życiową.....</i>	<i>80</i>
<i>VIII. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mosina na lata 2016-2026.</i>	<i>81</i>
<i>VIII.1. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina</i>	<i>81</i>
<i>VIII.2. Źródła finansowania.</i>	<i>82</i>
<i>Spis wykresów:.....</i>	<i>83</i>
<i>Spis tabel:.....</i>	<i>84</i>

Wstęp

Niniejsze opracowanie - *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 – 2026* jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem była identyfikacja i ukazanie najważniejszych problemów społecznych, które występują w gminie Mosina. Określenie najważniejszych problemów społecznych stanowiło podstawę do wskazania określonej metodologii rozwiązania zidentyfikowanych trudności i problemów społecznych, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę. Opracowana diagnoza stanu zastanego stanowiła punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja powinna przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz niwelowania różnic i dysproporcji społecznych. *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Mosina na lata 2016 – 2026* została opracowana, przy aktywnym wsparciu, pomocy i konsultacji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. Należy podkreślić, że poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że poszczególne problemy zazwyczaj nie występują pojedynczo a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania określonych sposobów rozwiązywania problemów społecznych występujących w gminie konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia, które często ma różne podłoże. W związku z powyższym najważniejszym zadaniem jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, w celu integracji działań. Realizacja powyższych celów w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych a zwłaszcza:

- ✓ interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne,
- ✓ asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu,
- ✓ kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,
- ✓ partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska. Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika bezpośrednio z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 - 2026 składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza, ukazuje specyfikę społeczności lokalnej i ma na celu prezentację podstawowych informacji o gminie, ludności, rynku pracy, pomocy społecznej, edukacji, służby zdrowia i organów zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy. Część druga określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i jej ewaluacji.

1. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Mosina .

Priorytetowe kierunki zawarte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 – 2026* oraz planowane określone działania są zgodne z kierunkami polityki w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, na poziomie Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Poniżej przedstawiono opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią przesłanki dla tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.1. Dokumenty europejskie.

Kluczowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Europa 2020. Jest ona długookresowym programem rozwoju, zastępującym przyjętą w 2000 roku Strategię Lizbońską. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” podkreśla znaczenie współdziałania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, w odpowiedzi na wyzwania związane z globalizacją, starzeniem się społeczeństw oraz rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. Wyznaczone zostały trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- ✓ wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- ✓ wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- ✓ wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Podstawowymi instrumentami realizującymi cele zawarte w strategii są Krajowe Programy Reform, opracowywane przez państwa członkowskie oraz inicjatywy przewodnie, przygotowywane przez KE, a realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, regionalnym oraz lokalnym.

1.2. Dokumenty krajowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

- ✓ Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030.
- ✓ Strategia Średniookresowa Kraju Polska 2020.
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020.
- ✓ Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie Krajowy Program Reform KRR.
- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016.
- ✓ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych i lokalnych:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.
- ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006 – 2015.
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Poznańskiego na lata 2014 – 2020.
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Mosina na lata 2014 – 2020.

1.4. Krajowe regulacje prawne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina uwzględnia, między innymi, powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności:

- ✓ przepisy o samorządzie gminnym,

- ✓ przepisy o finansach publicznych,
- ✓ przepisy o pomocy społecznej,
- ✓ przepisy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ przepisy o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ przepisy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ✓ przepisy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ przepisy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ przepisy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ✓ przepisy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ przepisy o przeciwdziałaniu narkomani,
- ✓ przepisy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ✓ przepisy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ✓ przepisy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ przepisy o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ przepisy o spółdzielniach socjalnych,
- ✓ przepisy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ przepisy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ✓ przepisy o postępowaniu administracyjnym,
- ✓ przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ✓ przepisy o dodatkach mieszkaniowych,
- ✓ przepisy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ✓ przepisy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy,
- ✓ przepisy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- ✓ przepisy o systemie oświaty,
- ✓ przepisy - Kodeks cywilny,
- ✓ przepisy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach gminy Mosina.

II.1. Położenie i powierzchnia gminy Mosina .

Gmina Mosina jest gminą miejsko - wiejską. Gmina Mosina położona jest w środkowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie poznańskim, 18 km na południe od Poznania. Gmina Mosina jest częścią aglomeracji poznańskiej i jej rozwój jest uzależniony od rozwoju całej aglomeracji poznańskiej. Gmina Mosina graniczy od południa z Gminą Czempień (powiat kościański) oraz Gminą Brodnica (powiat śremski), od wschodu z gminą Kórnik, od zachodu z gminą Stęszew, od północy z gminą Komorniki oraz miastami Poznań, Luboń, Puszczykowo. Gminę Mosina tworzą: miasto Mosina (stolica gminy) oraz wsie zgromadzone w 21 sołectwach: sołectwo Babki, Kubalin, Głuszyna Leśna, sołectwo Baranówko, sołectwo Borkowice, Bolesławiec, sołectwo Czapury, sołectwo Daszewice, sołectwo Drużyna, Nowinki, sołectwo Dymaczewo Nowe, sołectwo Dymaczewo Stare, sołectwo Krajkowo, Baranowo, sołectwo Krosno, sołectwo Krosinko Ludwikowo, sołectwo Mieczewo, sołectwo Pecna, Konstantynowo, sołectwo Radzewice, sołectwo Rogalin, sołectwo Rogalinek, sołectwo Sasinowo, sołectwo Sowinki, Sowiniec, sołectwo Świątniki, sołectwo Wiórek, sołectwo Żabinko. Jednostkami pomocniczymi funkcjonującymi na terenie miasta Mosina jest 7 osiedli: "Śródmieście" w Mosinie, "Czarnokurz" w Mosinie, "Przy Strzelnicy" w Mosinie, "Za Barwą" w Mosinie, "Nowe Krosno" w Mosinie, "Za Moreną" w Mosinie, "Nad Jeziorem" w Mosinie. Podstawowe instytucje, urzędy i obiekty użyteczności publicznej zlokalizowane są głównie na terenie miasta Mosina, które pełni funkcję gminnego ośrodka administracji oraz centrum usług, handlu oraz oświaty w gminie. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 171,43 km².

Rysunek 1. Położenie gminy Mosina. (źródło: <http://bip.mosina.pl>)

Użytki rolne stanowią niemal połowę powierzchni gminy - 49,2%. Tereny rolnicze znajdują się w północnowschodniej i południowej części gminy. Warto jednak odnotować, że grunty rolne należą do słabych klas V i VI. Ze względu na słabą klasę gruntów oraz bliską odległość od miasta Poznania następuje szybki proces urbanizacji wsi. Dużą powierzchnię gminy zajmują lasy – 37,5%. Tereny osiedlowe to 3,7%, wody powierzchniowe – 2,5%, natomiast pozostałe tereny stanowią – 7,1%. W Gminie Mosina istnieje 5 różnych form ochrony przyrody. Gmina położona jest w granicach Wielkopolskiego Parku Narodowego, Rogalińskiego Parku Krajobrazowego oraz obszarów Natura 2000 – Ostoja Wielkopolska, Ostoja Rogalińska, Rogalińska Dolina Warty, Będlewo - Bieczyny. Gmina Mosina jest jedną z największych gmin aglomeracji poznańskiej. Doskonała lokalizacja, zorganizowane połączenie komunikacyjne z Poznaniem oraz dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprawiają, że Gmina Mosina należy do bardzo atrakcyjnych gospodarczo gmin powiatu poznańskiego.

II.2. Ludność wchodząca w skład gminy Mosina .

Obszar gminy miejsko – wiejskiej Mosina zamieszkuje według danych na dzień 31.12.2015 roku 29 997 osób na pobyt stały. Uwzględniając liczbę ludności Gmina Mosina jest jedną z największych gmin całej aglomeracji poznańskiej. Zdecydowanie najwięcej osób zamieszkuje miasto Mosinę – 13 022 osoby. Duża liczba mieszkańców zamieszkuje takie miejscowości jak: Krosno – 2 598, Czapury – 2 258, Pecna – 1 911, Daszewice – 1 743 oraz Rogalinek – 1 571. W strukturze mieszkańców gminy Mosina nieznacznie przeważają kobiety 51,8%.

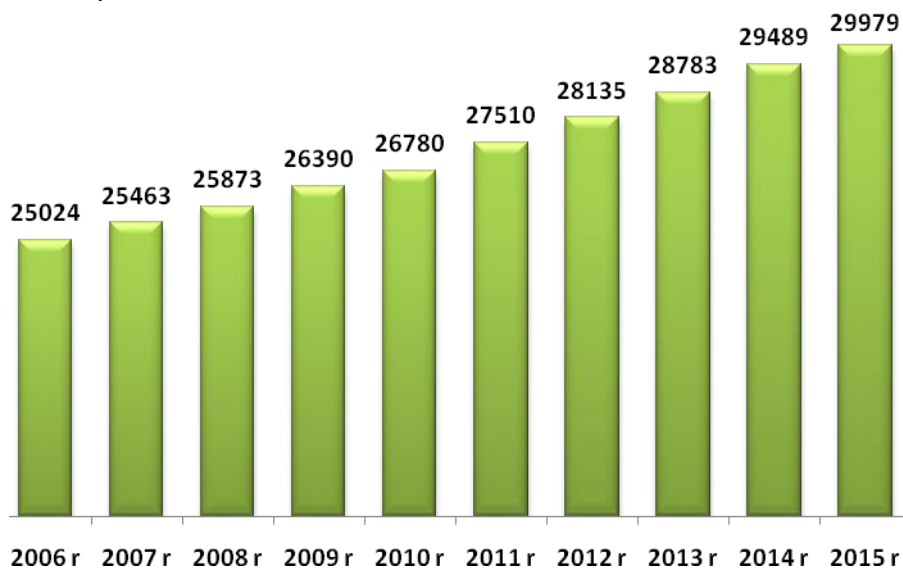
Tabela 1. Ludność gminy Mosina według stanu na dzień 31.12.2015 r.

Miejscowość	Mieszkańcy zameldowani na pobyt stały
MOSINA	13022
BABKI	422
BARANOWO	34
BARANÓWKO	83
BOGULIN	2
BOLESŁAWIEC	96
BORKOWICE	240
CZAPURY	2258
DASZEWICE	1743
DRUŻYNA	507
DYMACZEWO NOWE	303
DYMACZEWO STARE	364
GŁUSZYNA LEŚNA	46
JEZIORY	27
KONSTANTYNOWO	24
KRAJKOWO	152
KROSINKO	836
KROSNO	2598
KUBALIN	14
LUDWIKOWO	44
MIECZEWO	555
NOWINKI	198
PECNA	1911
RADZEWICE	390
ROGALIN	736
ROGALINEK	1571
SASINOWO	159
SOWINIEC	111
SOWINKI	117
ŚWIĄTNIKI	309

WIÓREK	785
ŻABINKO	322
ogółem	29979

W latach 2006 – 2015 liczba mieszkańców gminy Mosina systematycznie wzrasta. Na skutek szybkiej urbanizacji gminy, rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz osiedlania mieszkańców miasta Poznania na terenie gminy Mosina liczba mieszkańców wyraźnie zwiększyła się, co dokumentuje poniższy wykres. W okresie ostatnich 10 lat liczba ludności zwiększyła się aż o 4 955 osób, co oznacza procentowy wzrost liczby ludności o 19,8%. Taki dynamiczny wzrost notowany jest przede wszystkim na terenach wiejskich gminy Mosina. Znaczny wzrost liczby ludności obserwowany jest przede wszystkim w Krośnie i Czapurach, gdzie powstają nowe osiedla.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Mosina w latach 2006 – 2015 r. (opracowanie własne na podstawie danych UM w Mosinie)

III. Diagnoza warunków życia mieszkańców gminy Mosina – środowisko, naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.

III.1. Środowisko naturalne gminy Mosina .

Gmina miejska Mosina należy administracyjnie do powiatu poznańskiego w województwie wielkopolskim. Obszar gminy Mosina należy do trzech regionów: Wysoczyzny Poznańskiej, Wysoczyzny Gnieźnieńskiej i Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej. Północno – wschodnia część gminy należy do Wysoczyzny Gnieźnieńskiej. Stanowią ją tutaj subregion – Równina Średzka – wysoczyzna dennomorenowa płaska wyniesiona do rzędnej ca 80 m. n.p.m. oraz równina sandrowa występująca w rejonie Babek i Daszewic na rzędnej ca 70 m. n.p.m. Północno – zachodnia część gminy na odcinku Mosina – Dymaczewo Stare leży w obrębie subregionu Wysoczyzny Poznańskiej zwanego Pagórkami Stęszewskimi. Pozostałą część gminy zajmuje pradolina Warszawsko – Berlińska o charakterze kotlinowatym. Wyróżnić tu można odcinek Obrzański (na zachód od Mosiny) i odcinek Śremski (na wschód od Mosiny) wraz z doliną odcinka przełomowego rzeki Warty (na północ od Mosiny). Od południa pradolina otoczona jest Pojezierzem Krzywińskim (Równiną Kościańską). Lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione w gminie Mosina zajmują 37% powierzchni, podczas gdy lesistość woj. poznańskiego wynosi 21%, a Polski 27,9%. Lasy mosińskie przynależą administracyjnie do Wielkopolskiego Parku Narodowego i jego otuliny; Nadleśnictw: Babki i Konstantynowo, obręb Konstantynowo. Najcenniejszym na terenie Gminy Mosina zbiorowiskiem leśnym jest Wielkopolski Park Narodowy. Główny drzewostan Parku stanowi sosna zwyczajna, której udział w lasach Parku wynosi 70%. Z gatunków środkowoeuropejskich należy wymienić - dąb bezszypułkowy, grab pospolity. Bory sosnowe i sosnowo - dębowe bory mieszane rosną na ubogich glebach bielcowych. Na bogatych glebach brunatnych rosną m.in. kwaśne dąbrowy, lasy dębowo - grabowe (grądy), a na siedliskach cieplejszych - świetliste dąbrowy. Wilgotne i żyzne czarne ziemie w pobliżu jezior i cieków wodnych zajmują łągi wiązowo - jesionowe. Natomiast tereny zabagnione lasy z panującą olszą czarną (olsy) oraz zarośla łożowe złożone z krzewiastych wierzb i kruszyny. Fauna WPN charakteryzuje się bogactwem gatunków należących do rozmaitych grup systematycznych. Dominują tu gatunki środkowoeuropejskie i europejskie. Najbogatsza jest fauna bezkręgowców, wśród których najliczniej reprezentowane są owady - ponad 3 tys. gatunków na terenie całego WPN. Również bogaty i różnorodny jest świat kręgowców, do

których należą ryby, płazy, gady, ptaki oraz ssaki. Lasy WPN pełnią funkcje naukowo-dydaktyczne oraz przyrodniczo-krajoznawcze i podlegają nadrzędnym rygorom ochrony. Również lasy w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego spełniają przede wszystkim funkcje ochronne, naukowo dydaktyczne (rezerваты przyrody) oraz krajoznawcze. W Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym "Łęgi Rogalińskie" chronione są łągi nadwarciańskie z pomnikowymi dębami oraz starorzecza z bogatą florą i fauną, gdzie przeważa funkcja ekologiczna i naukowo-dydaktyczna. Generalnie przeważają w gminie siedliska borów mieszanych świeżych i borów świeżych z przewagą sosny. W dolinie Olszynki występują lasy wilgotne z dębem, olszą, topolą, jesionem, brzozą, oraz lasy świeże z sosną i 124 letnimi dębami. Typowe siedliska lasów łągowych z sosną do 140 lat oraz dębami występują w Leśnictwie Krajkowo. Całe powierzchnie leśne w południowo – wschodniej części gminy zaliczane są do wodochronnych.

III.2. Historia Gminy oraz środowisko kulturowe gminy Mosina.

Mosina zalicza się do jednych z najstarszych miast w Wielkopolsce. Nazwa "Mosina" pochodzi od dawnego wyrazu "moszyna", oznaczającego miejsce porośnięte mchem, i pierwotnie dotyczyła rzeki. Przełomowym momentem dla miasta był rok 1302, kiedy to wojewoda kaliski, Mikołaj Przedpełkowic z rodu Łodziów nadał Mosinie prawa miejskie. Do rzeczywistej lokacji doszło dopiero w 1429 roku, kiedy to król Władysław Jagiełło nadał Mosinie prawo magdeburskie, potwierdzone przez kolejnych władców Polski. Zimą, na przełomie 1659 i 1660 roku, w drodze z wyprawy do Danii, stacjonowała w mieście połowa chorągwi Stefana Czarnieckiego. W 1793 roku Mosina, licząca 419 mieszkańców i 75 domów drewnianych, została włączona do zaboru pruskiego. Miasto odwiedził trzykrotnie cesarz Napoleon Bonaparte, w 1807 roku podczas lustracji terenów, w 1812 kiedy maszerował na Moskwę i gdy pokonany wracał do Paryża. Miejsce szczególne w historii Mosiny ma rok 1848. W końcowej fazie Wiosny Ludów miasto wraz z okolicami było terenem ożywionej działalności powstańców w walce z pruskim zaborcą o wyzwolenie narodowe. Inspiratorem oporu był znany prawnik i polityk Jakub Krauthofer – Krotowski. Jemu Mosina zawdzięcza to, że 3 maja 1848 roku uroczystie ogłoszono w Mosinie niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej zwanej również Rzeczypospolitą Mosińską. Niestety, 8 maja przegrana bitwa z Prusakami pod Rogalinem, zakończyła patriotyczny zryw. Do znacznego ożywienia gospodarczego miasta przyczyniła się budowa linii kolejowej z Poznania do Wrocławia, która

została uruchomiona w 1856 roku. Już w 1861 roku mieszkało w Mosinie 1 260 osób, a 20 lat później – 1 663 osoby. W końcu XIX w. powstały w mieście organizacje, kierowane przez miejscowych działaczy, podnoszące ducha narodowego mieszkańców Mosiny. Działało Bractwo Kurkowe, które założono w 1761 roku. Na początku XX w., w 1902 roku powstała ochotnicza straż ogniowa, w 1907 założono Bank Ludowy, 1909 r. utworzono gniazdo "Sokoła". W 1912 roku w Mosinie mieszkało już 2 027 osób. Po wybuchu powstania wielkopolskiego 27 grudnia 1918 roku walki bardzo szybko ogarnęły prowincję. W samej Mosinie nie utworzono oddziałów zbrojnych, lecz powstańcy z Mosiny walczyli w składzie batalionu śremskiego na zachodnim froncie powstania i pod Rawiczem. W okresie międzywojennym Mosina bardzo się rozwinęła. W 1928 roku znany przemysłowiec Stefan Kałamajski uruchomił farbiarnię parową i pralnię chemiczną "Barwa", która dawała pracę ok. 300 osobom. Zakłady Ceramiczne Perkiewicza (utworzone w 1886 roku), zatrudniały ponad 200 osób. W czasie niemieckiej okupacji z miasta wysiedlono 57 rodzin (225 osób), aresztowano i umieszczono w obozach zagłady 513 osób w tym 58 mosińskich dzieci. W mosińskich lasach w latach 1940 – 1943 dokonano licznych mordów. Jednak mimo prześladowań i terroru okupanta od pierwszych dni wojny społeczeństwo miasta i okolic stawiało opór okupantowi hitlerowskiemu. Działały w Mosinie grupy Związku Walki Zbrojnej, Armii Krajowej, Związku Odwetu, Szarych Szeregów. Po wyzwoleniu miasta - Mosina należała do jednych z najintensywniej rozwijających się miast w Wielkopolsce. Z niewielkiego, liczącego bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych blisko 5 tys. mieszkańców miasteczka, w roku 1980 wyrosła Mosina na miasto ponad dwukrotnie większe. Przełom lat 80 i 90- tych przyniósł Mosinie liczne zmiany, związane z transformacją gospodarczą i budową społeczeństwa obywatelskiego. W tym okresie upadłość ogłosiły największe zakłady produkcyjno – usługowe: Cegielnia Perkiewicza, Poznańskie Zakłady Sportowe "POLSPORT", Swarzędzkie Fabryki Mebli, Spółdzielnia Pracy "Barwa". Gmina w latach 90 – tych nawiązała szereg partnerskich kontaktów z zagranicznymi miastami: z gminą Bunschoten z Holandii, Szkołą w Oldenburgu Niemiec oraz z gminą Seelze z Niemiec. Współcześnie rozwinęła się lokalna przedsiębiorczość, obecnie na terenie gminy zarejestrowanych jest ponad 2 tys. podmiotów gospodarczych; zainwestowano w ochronę środowiska, wybudowano nowoczesną oczyszczalnię ścieków; miasto przygotowuje szeroką ofertę inwestycyjną oraz szeroki wachlarz lokalizacji terenów pod budownictwo mieszkaniowe; prężnie działa Towarzystwo Budownictwa Społecznego, dzięki któremu na terenie gminy powstało i rozwija się nowoczesne osiedle mieszkaniowe. Dzięki tym

działaniom gmina Mosina stała się wyjątkowo atrakcyjnym miejscem dla inwestorów, turystów, oraz mieszkańców, a potwierdzeniem tego jest fakt iż liczba mieszkańców wciąż wzrasta, obecnie gminę zamieszkuje ponad 30 tys. osób.

Babki

Najstarsze wiadomości o Babkach pochodzą z połowy XIV stulecia. Wtedy to Babki odgrywały ważną rolę jako ośrodek dominium ziemskiego obejmującego 800 mórg ziemi. Obecnie wieś jest siedzibą Nadleśnictwa Babki mieszczącego się w starych zabudowaniach pochodzących z przełomu XIX/XX stulecia. Powierzchnia lasów należących do nadleśnictwa wynosi 9942 ha, z czego 1562 ha położone są na terenie gminy Mosina. W Babkach znajduje się wojskowa stacja radiolokacyjna. Wieś położona jest w dolinie Głuszynki, około 13 km na północny wschód od Mosiny.

Baranowo

Wieś była własnością szlachecką. Na początku XVI wieku w Baranowie istniał dwukołowy młyn wodny na Warcie. Jednym z ciekawszych zabytków architektury wiejskiej jest szachulcowy budynek mieszkalny oraz stodoła, które zostały wzniesione na przełomie XVIII/XIX wieku. We wsi zachowały się dawne zabudowania folwarczne, wśród których wyróżnia się kuźnia dworska pochodząca początku XIX wieku. Wieś położona jest na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, około 8 km na południowy wschód od Mosiny.

Baranówko

Baranówko prawdopodobnie „powstało w XVIII w. jako osada olęderska, w 1789 r. Wieś nazywała się wówczas Baranowskie Olędry i w 1789 r. liczyła 17 domów i 87 mieszkańców. Do dziś można znaleźć ślady osadnictwa olęderskiego, choć w większości są to wyłącznie kurczące się rzędy topól i wierzb stosowanych do celów melioracyjnych.

Bolesławiec

Osada folwarczna leżąca za Kanałem Mosińskim niedaleko Borkowic i Dymaczewa Nowego. W Bolesławcu zobaczyć można dawne zabudowania kompleksu gospodarczego, który powstał w drugiej połowie XIX stulecia i w początkach XX wieku. Wieś była własnością Potockich herbu Piława. Dzieje osady w dawnych wiekach nie są dokładnie znane.

Borkowice

Borkowice są niewielką wsią sołecką leżącą około 7 km od Mosiny. Wieś jako typowa ulicówka, powstała jako olenderska osada w 1750 roku. We wsi rośnie stary dąb o obwodzie około 5m, stanowi on jeden z ciekawszych pomników przyrody. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza Borkowic pochodzi z XIX wieku i w większości są to konstrukcje drewniano-szachulcowe.

Czapury

Najstarsze wiadomości o osadzie pochodzą z końca XIV stulecia i zostały sporządzone z okazji licznych procesów granicznych, które toczyli jej właściciele z biskupami poznańskimi. Do klasztoru Czapury należały aż do okresu rozbiorów. Zapiski z XVI wieku wspominają osadę jako wieś opustoszałą. Około 1387 roku do wsi należał i był z nią gospodarczo powiązany Młyn Czapury. Znajdował się prawdopodobnie nad wpadającą tu do Warty Koplą. We wsi zachowała się kapliczka przydrożna, którą rozebrali Niemcy w 1941 roku. Pierwotna kaplica została wzniesiona w 1871 roku a obecną odremontowano w 1947 roku. 22.I.1945 roku pod Czapurami nastąpiło forsowanie pokrytej lodem Warty. Batalion czołgów radzieckich utworzył na zachodnim brzegu Warty przyczółek ułatwiający oddziałom Armii Czerwonej oskrzydlenie Poznania od strony południowej. Wydarzenia te upamiętnia pamiątkowy obelisk wznoszący się przed szkołą w Czapurach, odsłonięty w dniu 9 V 1975 roku.

Daszewice

Początki wsi sięgają XIII wieku. W końcu XIX wieku we wsi znajdowało się 10 domów, w których doliczono się 88 osób. Wieś stanowiła własność szlachecką. W styczniu 1945 roku Daszewice były miejscem walki pomiędzy armią radziecką a jednostkami lotnictwa niemieckiego. Do 1987 roku w Daszewicach znajdował się zabytkowy wiatrak – koźlak. Wieś położona jest na skraju doliny Kopli 10 km na północny wschód od Mosiny.

Drużyna

Drużyna jest niewielką wsią położoną około 4 km na południe od Mosiny. Wieś powstała prawdopodobnie w XVII wieku, najstarszy dokument potwierdzający jej istnienie pochodzi z 1696 roku. Najciekawszym budynkiem we wsi jest obiekt mieszkalny, konstrukcja z tzw. muru pruskiego.

Dymaczewo

W początkach XVI stulecia Dymaczewo było wsią opustoszałą. Z inicjatywy właściciela wsi Józefa Potockiego do wsi sprowadzono osadników olenderskich. Osada ta zwana była Dymaczewo Stare Olędry. Obecnie dawne Dymaczewo już nie istnieje. Na jego terenach znajdują się dwie nowe osady Stare i Nowe Dymaczewo. Obie wsie cieszą się wielkim zainteresowaniem turystów, którzy przybywają tutaj by spędzić czas w Wielkopolskim Parku Narodowym, położonym nad pięknymi jeziorami Dymaczewskim i Łódzkim.

Głuszyna Leśna

Głuszyn Leśna to bardzo mała wieś znajdująca się na terenie gminy Mosina. Znajduje się tu zabytkowa willa z początku XX wieku.

Jeziory

Jeziory należą do jednej z najpiękniej położonych osad na terenie gminy Mosina. W pierwszej połowie XX wieku istniała tu leśniczówka, w latach 1940-1942 nad wysokim brzegiem jeziora wzniesiono okazałą rezydencję Arthura Greisera – hitlerowskiego namiestnika Kraju Warty - Warthegau. W 1947 roku w zdewastowanym pałacu urządzono Dom Dziecka, a później prewentorium dla dzieci zagrożonych gruźlicą. Aktualnie w obiekcie tym mieści się siedziba dyrekcji Wielkopolskiego Parku Narodowego oraz Ośrodek Muzealno-Dydaktyczny Wielkopolskiego Parku Narodowego. Dużą atrakcją turystyczną jest wyspa znajdująca się na Jeziorze Góreckim, jest ona bowiem obszarem ścisłego rezerwatu ornitologicznego. Na wyspie, w pierwszej połowie XIX stulecia Tytus Działyński wznosił neogotycki zamek, będący rezydencją dla jego siostry Klaudyny Potockiej. Od czasu, kiedy Potoccy opuścili kraj zamek na wyspie ulegał powolnemu zniszczeniu. W 1848 roku budowlę zniszczyli Prusacy. Ruiny zamku są nadal widoczne z brzegu jeziora. Śródleśna osada znajduje się 5 km na północny zachód od Mosiny.

Konstantynowo

Konstantynowo jest niewielką osadą leśną, powstałą w XIX wieku. Jak wynika z dziewiętnastowiecznych map administracyjnie Konstantynowo było związane z wsią Pecno – Olędry, a później z dominium ziemskim w Iłowcu Wielkim. Obecnie w osadzie mieści się siedziba nadleśnictwa, zarządzającego obszarem leśnym o powierzchni 12 244 ha, z czego

2922 ha położone jest na terenie gminy Mosina. W pobliżu zabudowań znajduje rośnie okazały dąb o obwodzie 350 cm.

Krajkowo

Wieś ma długą historię sięgającą XIV stulecia. W końcu XIX wieku w Krajkowie powstało Kółko Rolnicze, o czym pisało popularne pismo "Ziemiańin". We wsi zachował się drewniany budynek mieszkalny z XIX wieku, a na jej skraju znajduje się przydrożna kapliczka z 1847 r. z drewnianą rzeźbą Chrystusa Frasobliwego. Do cenniejszych pomników przyrody należy kilka dębów, z których najstarszy ma obwód około 480 cm. Około 2 km na południe od wsi znajduje się niewielka osada Krajkowo Folwark, założona w pierwszej połowie XIX wieku. Część gruntów wiejskich zajmuje ujęcie wody dla aglomeracji poznańskiej. Wieś znana jest z znajdującego się w pobliżu rezerwatu przyrody "Krajkowo", który ma powierzchnię 160,5 ha. Rezerwat został utworzony dla ochrony charakterystycznego krajobrazu łągów nadwarciańskich z bogatą florą i fauną. Rezerwat jest największym w Wielkopolsce łągowiskiem czapli siwej, ponadto gnieździ się tu blisko 80 gatunków ptaków m.in. bociany czarne i kormorany.

Krosinko

Powstanie wsi datuje się na roku 1744. Nazwana była wtedy Krosińskie Olędry. We wsi zachowało się kilka starych domów ze schyłku XIX wieku, lecz wśród zabudowy wyróżnia się częściowo szachulcowy budynek szkoły podstawowej "Pod Lipami" z 1909 roku. Wieś leży na lewym brzegu Samicy, na skraju Wielkopolskiego Parku Narodowego, około 3 km na południowy zachód od Mosiny.

Krosno

Krosno przed 1405 rokiem, stało się królewsczyzną wchodzącą w skład dzierzawy mosińskiej. W ramach prowadzonej akcji osadniczej na terenie starostwa mosińskiego, na obszarze wsi Krosno powstała wieś olenderska. Była to jedna ze średnio zaludnionych osad w okolicy i całym starostwie mosińskim. Krosno było parafialną wsią ewangelicką. Wskutek zniszczeń w czasie najazdu szwedzkiego w połowie XVII wieku miejscowość bardzo podupadła. Najcenniejszym zabytkiem architektury sakralnej w tej miejscowości jest szachulcowy kościół poewangelicki wzniesiony w latach 1779-1781. Jest budowlą o konstrukcji szkieletowej, wypełnionej cegłą i otynkowaną. Wieżyczkę przykrywa barokowy

hełm z ośmioboczną latarnią. Wewnątrz znajdują się piętrowe empory. Z czasów budowy kościoła zachowała się rokokowa ambona. Przy kościele znajdują się dzwonnica i pastorówka, wybudowane w pierwszych dekadach XX wieku. Obecnie Krosno ma charakter przedmieścia Mosiny. Na terenie wsi istnieje wiele zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych.

Kubalin

Kubalin to nazwa folwarku należącego do dominium ziemskiego i gminy Piotrowo, położonej w parafii Głuszyńskiej. Znajdujący się tu folwark był wzmiankowany po raz pierwszy w 1789 roku. Kubalin jest niewielką osadą położoną 8 km na północny wschód od Mosiny.

Ludwikowo

Na przełomie XIX i XX wieku powstał tu prywatny ośrodek uzdrowiskowy. Kilka lat później wybudowano drogę dojazdową z Ludwikowa do Krosinka. Atrakcyjność kurortu podniosła się wraz z uruchomieniem kolei dojazdowej, niedaleko uzdrowiska powstała stacja Ludwikowo, przemianowana w 1945 na Osową Górę. Po gruntownych remontach 7 stycznia 1927 roku nastąpiło uroczyste otwarcie sanatorium. Z czasem powstawały nowe budynki, składające się na cały kompleks leczniczy. Po wybuchu wojny w 1939 roku Niemcy zajęli sanatorium i z czasem utworzyli na jego terenie obóz dla dzieci oraz sanatorium dla chorych na gruźlicę. Ludwikowo położone jest ok. 2 km na zachód od Mosiny.

Mieczewo

Wieś sołecka położona ok. 10 km na wschód od Mosiny, przy szosie do Kórnik. Powstała prawdopodobnie w XIII w., była własnością szlachecką. Z dokumentu z 1399 r. wynika, że istniał tu kościół parafialny. Dziś nie ma po nim śladu, parafię zlikwidowano po 1614 r., a zniszczoną zapewne świątynię rozebrano przed 1639 r.

Nowinki

Wieś początkowo była znana jako Holendry Nowe, później Olędry Nowe, w końcu Nowinki. Z tego okresu zachował się dawny układ zabudowy wiejskiej, położonej wzdłuż jednej drogi. Parę istniejących domów pochodzi z połowy XIX stulecia. W czasie II wojny światowej, niedaleko wsi znajdował się obóz pracy. Początkowo w obozie znajdowali się brytyjscy jeńcy a od 1942 roku Polacy z więzienia w Rawiczu. Około 2 km od wsi, w lesie znajduje się

miejsce, w którym hitlerowcy rozstrzelali w 1940 roku 200 Polaków. W Nowinkach znajduje się szkoła z 1913 roku. Wzniesiona na skraju Nowinek Leśniczówka wybudowana została w 1909 roku, a w jej otoczeniu rosną stare dęby o obwodach dochodzących do 490 cm. Wieś położona jest około 5 km na południe od Mosiny.

Pecna

Jedna z najstarszych wzmianek źródłowych o Pecnej pochodzi z 1398 roku. W XVIII wieku miejscowość wchodziła w skład dóbr Iłowieckich. Na terenie dawnej opustoszałej osady lokowano wieś olenderską. Z tego okresu zachował się jej dawny układ topograficzny i urbanistyczny. Na terenie wsi znajduje się kilka budynków szachulcowych z XIX i XX wieku. Przy ulicy Głównej, obok starego budynku szkolnego, rośnie dąb o obwodzie 420 cm. Wieś położona jest 8 km na południe od Mosiny.

Radzewice

Radzewice powstały w XVIII wieku jako osada olęderska na gruntach pobliskiej wsi Rydzewo. Pierwsze historyczne wzmianki o Radzewicach pochodzą z XVIII wieku, gdy należały one do klucza dóbr kórnickich. We wsi zachował się dziewiętnastowieczny cmentarz ewangelicki. Na cmentarzu wzniesiono kaplicę Matki Bożej Nieustającej Pomocy. We wsi znajdowała się przeprawa przez Wartę, z której korzystały m.in. oddziały powstańcze w 1848 roku. Wieś położona jest na prawym brzegu Warty.

Rogalin

Rogalin był wsią szlachecką często zmieniającą właścicieli. Od 1768 roku aż do wybuchu II wojny światowej Rogalin znajdował się w rękach rodziny Raczyńskich. Obecnie Rogalin należy do najczęściej odwiedzanych ośrodków turystycznych w Wielkopolsce. Barokowo – klasycystyczna rezydencja Raczyńskich jest główną atrakcją turystyczną wsi. Obecnie jest ona oddziałem Muzeum Narodowego w Poznaniu a jej właścicielem jest Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu. W sąsiedztwie pałacu rozciąga się park założony w drugiej połowie XVIII wieku. W parku rosną trzy najbardziej znane dęby: Lech Czech i Rus, o obwodach 670, 740 i 910 cm. Przy pałacu znajduje się ogród francuski, na którego skraju wznosi się kopiec widokowy. Poniżej południowej oficyny pałacu znajduje się budynek galerii malarstwa, w którym mieści się cenny zbiór obrazów, zgromadzony przez Edwarda Aleksandra Raczyńskiego. W dawnej wozowni podziwiać można kilkanaście

pojazdów konnych. W Rogalinie, na wzniesieniu przy szosie wiodącej do Kórnika znajduje się klasycystyczny kościół św. Marcelina wybudowany w 1820 roku. Budowla ta stworzona jest na wzór rzymskiej świątyni Maison Carrée. W podziemiach świątyni urządzono mauzoleum grobowe rodziny Raczyńskich. Dęby rogalińskie są niewątpliwie unikatową atrakcją przyrodniczą. W parku, okolicznych lasach oraz na łęgach nadwarciańskich rośnie około 950 dębów szypułkowych w obwodzie pnia przekraczającym 2 m.

Rogalinek

Wieś od 1247 roku do czasu rozbiorów znajdowała się w posiadaniu kapituły poznańskiej. Rogalinek jest położony na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego. W latach 1700-1712 wybudowano tu późnobarokowy drewniany kościół św. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych. Przy kościele stoi drewniana dzwonnica z 1893 roku. Świątynię otacza cmentarz.

Sasinowo

Wieś została założona w 1828 roku. Pierwotna nazwa, Saskie Pole zostało przyjęte od osadników przybyłych Saksonii. W języku potocznym mieszkańców okolicznych wsi na oznaczenie Sasinowa używano nazwy Kusajdy. Wieś położona jest na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego.

Sowiniec

Najstarsze informacje o istnieniu Sowińca pochodzą z 1241 roku. Co najmniej do XV wieku Sowiniec był własnością królewską. Przed 1829 rokiem na gruntach tej wsi założona nową osadę zwaną Kampradowo, która jednak nie istniała długo. We wsi znajdował się klasycystyczny pałac zaprojektowany przez Jakuba Kubickiego. Pałac, spalony w 1968 roku został odbudowany, obecnie jest własnością prywatną.

Sowinki

Początki istnienia Sowinek datuje się na 1742 roku. Sowinki to obecna nazwa dawnej olęderskiej wsi, znanej w źródłach jako Sowinieckie Olędry. O olęderskiej przeszłości tej osady świadczy parę starych zabudowań, a wśród nich stary szachulcowy budynek szkoły wiejskiej z ostatnich dziesięcioleci XVIII wieku. W pobliskim lesie istnieje kilka zbiorowych

mogił. Szacuje się że na miejscu straceń, w którym w czasie okupacji funkcjonariusze gestapo i SS dokonywali masowych egzekucji, zginęło 600 osób.

Świątniki

Wieś, była osadą służebną – przed 1256 rokiem – należała do kapituły katedralnej w Poznaniu. Po szwedzkim potopie wieś opustoszała. W XVIII wieku Świątniki były częścią klucza dóbr rogałińskich. Z połowy i końca XIX wieku pochodzi parę domów chłopskich, a przy ul. Kórnickiej zachowała się stara kuźnia. Obiekty te należą do cennych zabytków architektury wiejskiej. W źródłach wieś niekiedy występowała pod nazwą Poświętne.

Wiórek

Wiórek jest dawną osadą olenderską, założoną w 1754 roku. Wieś położona jest na prawym brzegu Warty około 8 km na północny wschód od Mosiny.

Żabinko

Osada dawniej wchodziła w skład tenuty królewskiej starostwa mosińskiego. Tenuty 1788 roku założono na jej terenie osadę olenderską Żabińskie Olędry. W latach 1940 –1943 we wsi przebywał oddział roboczy jeńców angielskich, znajdował się tam również obóz pracy dla Polaków. Żabinko położone jest około 6 km na południowy wschód od Mosiny.¹

III.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w gminie Mosina .

W gminie Mosina prężnie działa Mosiński Ośrodek Kultury, który jest samorządową instytucją kultury, prowadzącą działania w zakresie upowszechniania kultury poprzez działania skierowane na rozwijanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz promocję działań kulturalnych. Mosiński Ośrodek Kultury funkcjonuje od ponad 40 lat prowadząc szeroką działalność kulturalno-edukacyjną dla społeczeństwa Ziemi Mosińskiej. Ważną rolę w zakresie upowszechniania kultury i edukacji pełni także Izba Muzealna powstała w 1985 roku oraz Galerię Miejską utworzoną w 1993 roku, nad którą patronat sprawuje Związek Polskich Artystów Plastyków oraz Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu. Celami wyżej wymienionych placówek jest między innymi: budowanie nawyków uczestnictwa w kulturze /obcowania z kulturą/, szczególnie w odniesieniu do

¹ <http://www.mosina.pl>

mieszkańców poszczególnych sołectw, kreowanie własnych wydarzeń kulturalnych, które mogą pretendować do wielkopolskich marek kultury, promowanie lokalnych środowisk twórczych i artystycznych, działalność edukacyjna /edukacja kulturalna/, promowanie miasta i gminy, organizacja wolnego czasu mieszkańców oraz kontakty z kulturą innych regionów i narodów. Mieszkańcy gminy Mosina mogą uczestniczyć w wielu ciekawych projektach kulturalnych realizowanych w ramach kół zainteresowań i warsztatach edukacji kulturalnej. Począwszy od najmłodszych dzieci aż po najstarszych seniorów. Ośrodek zaprasza na spotkania z muzyką /zajęcia wokalne, gra na instrumentach/, różnymi odmianami form plastycznych, ceramiką, tańcem /nowoczesnym i towarzyskim/ oraz na zajęcia z kulturoznawstwa, historii sztuki i wiedzy o kulturze. Oferta skierowana jest do wszystkich grup wiekowych. Cykliczne zajęcia oraz różnorodne kursy tematyczne realizowane są zarówno w Mosinie, jak również na terenie wsi sołeckich Gminy. Mosiński Ośrodek Kultury przygotowuje liczne imprezy, które mają swoją atrakcyjnością i charakterem artystycznym podnosić walory o charakterze kulturalnym Gminy Mosina jako „wielkopolskie marki kultury”. Jednym z najważniejszych wydarzeń są Ogólnopolskie Dni Artystyczne z Gitarą promujące niekomercyjną muzykę gitarową z udziałem najlepszych polskich i zagranicznych gitarzystów. Cyklicznie odbywają się koncerty światowej sławy muzyków, kompozytorów i wokalistów. Gitarowe i muzyczne tradycje Mosiny prezentowane są również podczas Przeglądu Kapel Gitarowych oraz na licznych koncertach promujących młode wielkopolskie zespoły. Gminę Mosina zamieszkuje wielu twórców i artystów. Przygotowywane są wystawy w Galerii Miejskiej, salach Ośrodka oraz prezentacje dorobku lokalnych artystów, hobbystów, miłośników kulturalnych doznań podczas kolejnych edycji „Szeroko na Wąskiej”.

Integralną część Mosińskiego Ośrodka Kultury stanowi Izba Muzealna oraz Galeria Miejska. Działalność Izby polega na prezentacji zbiorów w formie wystaw (organizowane są okresowe wystawy historyczne związane z Ziemią Mosińską jak również wystawy związane z działalnością miejscowych organizacji i stowarzyszeń) oraz udzielaniu informacji, popartych odpowiednimi dokumentami lub fotografiami. Łącznie w zbiorach zostało zaewidencjonowanych 699 eksponatów, co stanowi 1790 jednostek muzealnych. Izba posiada także bogate archiwum ikonograficzne. Wystawiający w Galerii Miejskiej to w zdecydowanej większości profesorowie uczelni, najważniejsi artyści związani z Poznaniem. Przez prawie 20 lat działalności zorganizowano w Galerii ponad 200 wystaw. Każdego roku we wrześniu odbywają się tzw. „debiuty” absolwentów UAP z niewielkim dorobkiem artystycznym. Galeria prezentuje malarstwo, rzeźbę, rysunek, grafikę, tkaninę, ale także instalacje, nowe

media, film animowany. W Galerii odbywają się także zajęcia plastyczne dla dzieci z mosińskich szkół, spotkania autorskie i koncerty.

Ważną rolę w zakresie krzewienia kultury w gminie Mosina odgrywa również Mosińska Biblioteka Publiczna. Biblioteka powstała w 1947 r. Swoją działalność prowadzi również poza miastem, wykorzystując w tym celu sieć placówek bibliotecznych na terenie Gminy Mosina. Są to filie w Daszewicach, Krosinku, Pecnej, Rogalinku i Wiórku. Biblioteka posiada różnorodny księgozbiór, który w mieście i gminie liczy obecnie 88374 woluminy i jest systematycznie uzupełniany. Bogata oferta i miła obsługa w Mosińskiej Bibliotece Publicznej sprawiają, że wskaźnik procentowy czytelnictwa w Gminie Mosina stale rośnie. Obecnie z zasobów Biblioteki korzysta 5630 czytelników, co stanowi prawie 23% społeczeństwa. Cały księgozbiór jest skomputeryzowany. Biblioteka posiada komputerowy system wypożyczania. Książki można zamawiać również telefonicznie.

Jednostką organizacyjną gminy Mosina odpowiedzialną za sport i rekreację jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mosinie, której przedmiotem działalności jest zarządzanie gminnymi obiektami sportowymi i rekreacyjnymi oraz upowszechnianie kultury fizycznej na terenie gminy Mosina. Ośrodek koordynuje działania z zakresu kultury fizycznej na terenie gminy i współpracuje w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.

Majątek przydzielony OSiR do administrowania i korzystania stanowi:

- ✓ Hala sportowa w Mosinie przy ul. Szkolnej 1.
- ✓ Stadion sportowy w Mosinie ul. Konopnickiej 29.
- ✓ Przystań Żeglarska w Dymaczewie Nowym.
- ✓ Orlik w Krośnie ul. Krasickiego 16.
- ✓ Miejsce wykorzystywane do kąpieli Glinianki.
- ✓ Boisko trawiaste w Rogalinie.
- ✓ Boisko trawiaste w Rogalinku.
- ✓ Boisko trawiaste w Mieczewie.
- ✓ Boisko trawiaste w Nowinkach.
- ✓ Boisko trawiaste w Krajkowie.
- ✓ Boisko wielofunkcyjne w Dymaczewie Nowym.
- ✓ Boisko ze sztucznej trawy w Czapurach.
- ✓ Boisko trawiaste w Dymaczewie Nowym.

Jednostka koordynuje działania z zakresu kultury fizycznej na terenie Gminy Mosina nie ingerując w merytoryczną działalność organizacji pozarządowych a wyłącznie z nimi współpracując. Szczególnie dotyczy to stowarzyszeń działających na terenie OSiR, a więc KS 1920, Mosińskiego Klubu Żeglarskiego, Uczniowskiego Klubu Sportowego „Mosińska Jedyńka”.

OSiR w Mosinie organizuje imprezy sportowo – rekreacyjne na terenie Gminy Mosina oraz na stałe współpracuje z Mosińskim Ośrodkiem Kultury, Związkiem Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Hufiec Poznań-Rejon, Automobilklubem Wielkopolskim Delegatura Mosina czy Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

Ośrodek opracowuje i realizuje kalendarz imprez rekreacyjno – sportowych oraz rywalizacji międzyszkolnej zgodnie z okresowymi i rocznymi planami. Ważniejsze imprezy: Otwarty Turniej Wiosny Formacji Tanecznych i Solistów, HLPN, Turniej Aerobiku, Dni Mosiny, Bieg Eleganta, Sztafeta Pamięci.

Tereny Gminy Mosina należą do najbardziej atrakcyjnych pod względem przyrodniczym i turystycznym w regionie całej aglomeracji poznańskiej. Atrakcyjność tego obszaru wynika z położenia wzdłuż doliny zalewowej rzeki Warty wraz z licznymi starorzeczami i zastoiskami, w sąsiedztwie rynnowych jezior oraz terenów leśnych. Na terenie gminy Mosina znajduje się Wielkopolski Park Narodowy oraz Rogaliński Park Krajobrazowy.

Do najważniejszych atrakcji turystycznych na terenie gminy Mosina należą:

Mosina

W Mosinie godny uwagi jest zachowany średniowieczny układ przestrzenny, z centralnie położonym, czworobocznym rynkiem i odchodzącymi od niego wąskimi uliczkami. W szeregu kamieniczek oglądanych z Kanału Mosińskiego wyróżnia się charakterystyczny budynek z cegły z wysoką wieżą (dawną wieżą ciśnień) oraz stara bożnica z 1870 roku – obecnie Izba Muzealna i Galeria Miejska. Istnieją koncepcje architektoniczne, które przewidują w najbliższych latach rewitalizację tej części miasta, poprzez stworzenie

eleganckich ciągów spacerowych i miejsc spotkań mieszkańców. Nieopodal odnowionego budynku Urzędu Miejskiego odchodzi ul. Kościelna prowadząca do kościoła p.w. Św. Mikołaja. Kościół stoi w miejscu świątyni z 1839 roku, która uległa całkowitemu zniszczeniu w trakcie II wojny światowej. Murowany kościół z lat 1952-54 zwraca uwagę nowoczesnym wystrojem wnętrza: polichromia Ewy Buczyńskiej i Walentego Gabrysiaka z witrażami Edmunda Hałasa. W prezbiterium wiszą obrazy czterech ewangelistów namalowane przez Jacka Strzeleckiego w 1998r. i pochodząca z tego samego roku rzeźba Ducha Świętego dłuta Romana Czeskiego. U podstawy tabernakulum rzeźbiony ołtarz tego samego autora.

Wielkopolski Park Narodowy

Wielkopolski Park Narodowy utworzony został na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1957 roku, a jego granice objęły powierzchnię 9600 ha, z czego pod zarządem parku znalazło się ok. 5100 ha. W 1996 roku nowe rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie WPN zmienia jego powierzchnię na 7584 ha oraz tworzy wokół Parku strefę ochronną tzw. otulinę, której powierzchnia razem z terenem Parku wynosi 14840 ha. Z Parku zostają wyłączone tereny miejskie Puszczykowa, Mosiny oraz Stęszewa. W parku utworzono 18 obszarów ochrony ścisłej o łącznej powierzchni 260 ha. Na obecny wygląd parku największy wpływ miał lądolód, który nasunął się na ten teren 3 razy, w wyniku jego działania ukształtowała się charakterystyczna wysoczyzna morenowa, której najwyższym wyniesieniem jest Osowa Góra (132 m n.p.m.). Z góry roztacza się imponująca panorama na miasto Mosina i dolinę Warty. Pozostałością aktywności lodowca są też liczne, rozrzucone po terenie parku jeziora. Jednym z najpiękniejszych jest jezioro Góreckie z malowniczą wyspą z ruinami zameczku myśliwskiego zbudowanego w 1827 roku przez hr. Tytusa Działyńskiego dla swojej siostry Klaudyny Potockiej. Ciekawostką geologiczną występującą na terenie Parku jest Jez. Kociołek. Niewielkie jezioro o głębokości 8 m, wydrążane przez kamienie poruszane wirującą wodą płynącą pod lądolodem. Chronią one rozmaite formy krajobrazu polodowcowego oraz najbardziej naturalne zbiorowiska roślinne, a także związane z nimi zwierzęta. Ochroną objęto także 32 drzewa pomnikowe i 1 głąz narzutowy. W parku występuje 1100 gatunków roślin, 45 gatunków ssaków, 220 gatunków ptaków i 3000 gatunków owadów. Wielkopolski Park Narodowy jest odwiedzany przez ponad milion turystów rocznie. Na terenie Parku znajdują się liczne zabytki. Do najcenniejszych należy drewniany kościół w Łodzi z XVII w. Inne zabytkowe kościoły o nieco mniejszej wartości

możemy spotkać w Puszczykowie, Stęszewie i Wirach. W Szreniawie i Trzebawiu zachowały się do dziś dziewiętnastowieczne dwory. Walory turystyczne Parku można docenić wybierając się na spacer jednym z pięciu znakowanych szlaków turystycznych, których łączna długość wynosi 85 km.

Jezioro Góreckie

Jest najpiękniejszym jeziorem rynnowym w Wielkopolskim Parku Narodowym o powierzchni 104,1 ha. Na jeziorze położone są dwie wyspy: Zamkowa i Kopczysko. Na pierwszej z nich pozostałości XIX zameczku, ufundowanego przez Tytusa Działyńskiego jako prezent ślubny dla siostry. Został zniszczony przez artylerię pruską w czasie Wiosny Ludów. Ruiny te są dobrze widoczne zimą, kiedy wyłaniają się spoza konarów rosnących drzew. W okresie jesiennych przelotów ptaków nad jeziorem gromadzą się tysiące gęsi, m.in. gęś zbożowa i białoczelna.

Kościół w Rogalinku

Późnobarokowy drewniany kościół wybudowany w latach 1700-1712. Świątynia położona na skraju wsi kryta jest gontem, dach zwieńczony wieżyczką. Kościółek posiada bogate wyposażenie. Do najciekawszych zabytków należy ołtarz z późnogotycką rzeźbą Madonny oraz ołtarz boczny stanowiący przykład sztuki ludowej z XVII/XVIII w., w tym samym stylu utrzymany jest również obraz "Chrystus Ubiczowany". Znajdują się tu trzy ołtarze barokowe z końca XVIII stulecia.

Kościół w Krośnie

Jest jednym z nielicznych obok starych cmentarzy zachowanych przykładów bogactwa kulturowego tych ziem, miejsca gdzie przenikały się wpływy polskie, niemieckie i żydowskie. Krosno od 1405 stało się królewską wsią, wchodzącą w skład dzierżawy mosińskiej. Wieś mocno podupadła w wyniku najazdu szwedzkiego w XVII w. W 1774 roku powstała na jej gruntach wieś osadników holenderskich. W latach 1779-1881 wzniesiona została świątynia ewangelicka, obecny kościół MB Częstochowskiej. Budowla ma konstrukcję szkieletową, wypełnioną cegłą i otynkowaną. Wieżyczkę nad sygnaturką przykrywa barokowy hełm z ośmioboczną latarnią. Wewnątrz znajdują się piętrowe empory. Z czasów budowy kościoła zachowała się rokokowa ambona. Obok świątyni stoją dawna pastorówka i drewniana dzwonnica z początku XX w.

Kościół w Rogalinie

Kościół p.w. Św. Marcelina został wybudowany w latach 1817-1820 na polecenie Hr. Edwarda Raczyńskiego (patron Św. Marcelein - papież i męczennik, który za panowania Maksymiana w roku 304 n.e. został ścięty za wiarę). Świątynia podzielona jest na dwie kondygnacje. Górna o dekoracji klasycystycznej pełniła funkcję kaplicy pałacowej, a obecnie jest jako kościół parafialny, dolna jako mauzoleum. W górnej części świątyni ołtarz główny został wykonany i ufundowany w 1832 r. Mozaikowe antepedium to dzieło Franciszka Lanciego. Jest wykonane z takiego samego materiału jak antepedium znajdujące się w Złotej Kaplicy w katedrze poznańskiej. Fryz, który otacza wewnątrz świątyni, przedstawia orły zwrócone parami ku sobie z rozpiętą girlandą. Motyw ten ma na celu podkreślić bohaterskiego ducha Marcelego Lubomirskiego. Po lewej stronie drzwi głównych, na ścianie znajduje się płaskorzeźba z białego marmuru z 1880 r. przedstawiająca Marię z Krasieńskich Raczyńską, pierwszą żonę Edwarda Aleksandra, z dwojgiem dzieci. W dolnej części świątyni - mauzoleum znajdują się trzy sarkofagi, w których pochowani są: Prezydent Hr. Edward Raczyński, Konstancja i Roger Raczyńscy. Ponadto na ścianach mauzoleum znajdują się tablice nagrobne, m.in. tablica, za którą spoczywa serce Hr. Edwarda Raczyńskiego fundatora tej świątyni.

Wieża widokowa

Drewniana wieża widokowa w Mosinie na Pożegowie została wybudowana na przełomie roku 2011/2012 w ramach realizacji projektu pod nazwą "Turystyka na terenach chronionych Mikroregionu WPN - budowa miejsc wypoczynku i edukacji ekologicznej". Obiekt o wysokości 16,97 m, położony 140,5 m n.p.m. zlokalizowany jest na terenie tzw. glinianek, znajdujących się w obszarze chronionym NATURA 2000 oraz w Wielkopolskim Parku Narodowym. Wstęp na wieżę widokową jest bezpłatny. Obiekt dostępny jest dla zwiedzających przez cały tydzień. Dla turystów przygotowano wiaty biwakowe, ławeczki, stojak dla rowerów oraz platformę widokową, które sprzyjają odpoczynkowi na świeżym powietrzu. Można także wybrać się na spacer wyznaczoną ścieżką z parkingu do wieży i z powrotem oraz zapoznać się z formami polodowcowymi WPN, fauną i florą, o których informacje znajdują się na tablicach edukacyjnych. Warto nadmienić, że z blisko 17 metrowej drewnianej wieży widokowej roztacza się panorama m.in. na miasto Poznań, Wielkopolski Park Narodowy (WPN) czy Mosinę.

Przystanek Glinianki

Przez dziesięciolecia w Mosinie funkcjonowały zakłady ceramiczne. Kopalnia, z której wydobywano urobek znajdowała się wiele metrów powyżej zakładu w którym prowadzono produkcję, niemal na szczycie Osowej Góry stąd też zastosowanie kolejki transportującej materiał na zasadzie grawitacyjnej (wagoniki napelnione gliną napędzały wagoniki puste siłą zjazdu w kierunku zakładów). Cegielnia i kopalnia zostały zamknięte, a w miejscu po kopalni powstały zalane wodą glinianki, które dziś stanowią piękne, zielone i ciche miejsce do rekreacji, którego urok już wiele lat temu odkryli mieszkańcy Gminy Mosina i turyści wykorzystując to miejsce do kąpieli „na dziko”. Wielki potencjał tego miejsca i fakt, że jest ono tak często odwiedzane sprawiły, że na Gliniankach zaczęły się prace, których efektem jest bezpieczny i komfortowy wypoczynek nad wodą. Wybudowano wieżę widokową z całą infrastrukturą a w 2013 roku po raz pierwszy na Gliniankach można było popływać bezpiecznie za sprawą utworzenia miejsca wykorzystywanego do kąpieli. W sezonie letnim od początku lipca do końca sierpnia nad bezpieczeństwem kąpiących się czuwają ratownicy. Do dyspozycji plażowiczów jest szeroka piaszczysta plaża, przebieralnia, wiaty biwakowe, ławeczki, stojak dla rowerów oraz platforma widokowa. Można także wybrać się na spacer wyznaczoną ścieżką z parkingu do wieży oraz zapoznać się z formami polodowcowymi WPN, fauną i florą, o których informacje znajdują się na tablicach edukacyjnych.

Studnia Napoleona

Studnia Napoleona jest jednym z najciekawszych punktów na ścieżce dydaktycznej im. prof. Adama Wodziczki w Wielkopolskim Parku Narodowym, rozpoczynającej swój bieg przy głazie Zamoyskiego. Źródło to przez wiele lat było ujęciem wody dla osady leśnej WPN w Osowej Górze. Legenda głosi, że w 1812 roku Napoleon wraz ze swoją armią zatrzymał się tutaj przed wyprawą na Moskwę, by zaczerpnąć wody do picia. Zgodnie z legendą, raz w roku woda w studni zamienia się w szampana. Liczne źródła podają, że Napoleon Bonaparte był w Mosinie aż trzykrotnie: pierwszy raz - gdy przeprowadzał inwentaryzację, drugi - gdy prowadził swoje wojska na Moskwę i trzeci - gdy pokonany wracał do Paryża.

Kogucik Dawny Dom Uzdrowiskowy.

Kogucik, jak popularnie nazywany jest ten budynek to jeden z bardziej charakterystycznych obiektów w Mosinie. Wieżyczka górująca nad czerwonym dachem jest znana chyba każdemu,

któ kiedyś odwiedził Mosinę. Na przełomie XIX i XX wieku Mosina zaczęła się rozwijać jako miejscowość uzdrowiskowa. Powstało wówczas wiele obiektów kuracyjnych, w tym cały kompleks w pobliskim Ludwikowie. Jeden z domów uzdrowiskowych zbudowano na przełomie XIX i XX wieku przy dzisiejszej ulicy Wawrzyniaka. Przed II Wojną Światową był częścią sanatorium balneologicznego. Prowadził do niego most przerzucony nad kanałem z budynku dawnego sanatorium "Obrabad". Most jednak został zniszczony podczas wojny. Później w budynku działała izba porodowa, w której na świat przyszły setki mosinian. W ostatnim etapie przed szkołą w budynku funkcjonowała Gromadzka Rada Narodowa i komitet PZPR a ostatecznie do roku 2013 szkoła prywatna.

Ludwikowo

Ludwikowo to wieś leżąca w pobliżu Mosiny, na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego, która ukształtowała się w XIX w. Nazwa pochodzi od imienia francuskiego króla Ludwika XIV, a nadana została przez ówczesnego właściciela miejscowości pochodzącego z Francji. Ludwikowo, malowniczo położone na porośniętej lasami Górze Staszica liczącej 112 m n.p.m., pod koniec XIX w. stało się miejscem lokacji sanatorium leczącego choroby płuc. Kilkanaście lat później doprowadzono tam bocznice kolejową od linii Poznań – Wrocław ze stacją w Osowej Górze. Dzięki urozmaiconej rzeźbie terenu, gęstym kompleksom leśnym oraz pobliskim jeziorom, które tworzą korzystne warunki klimatyczne i krajobrazowe spółka z Poznania odkupiła część terenu i w 1886 r. zbudowała tutaj pensjonat - sanatorium. Pensjonat w stylu szwajcarskim doskonale wkomponował się w krajobraz. Fasady ozdobiły drewniane balkony i tarasy, a klatkę schodową biegnące na całej jej wysokości witrażowe okno. W początkowych latach w budynku funkcjonowała również restauracja. Obecnie dawny pensjonat jest pawilonem nr 1 szpitala należącego do Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów (wcześniej Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy im. Stanisława Staszica), składający się z kilku oddziałów. Zachowało się kilka zabytkowych obiektów: budynek główny (pawilon I) i dwie drewniane leżakownie z 1883 (są to długie otwarte na ogród werandy zbudowane z ażurowych elementów. Pierwsza, bardziej zdobiona powstała w 1883 roku, natomiast druga altana – nieco prostsza - ok. 10 lat później. Niegdyś leżeli w nich na łóżkach pacjenci sanatorium), willa dyrektora z 1929 oraz pawilon II wybudowany w latach 1929–30. Ponadto na terenie szpitala znajduje się jeszcze park uzdrowiskowy z pijalnią Ludwiczanki, figurka Matki Bożej Niepokalanej oraz kaplica Św. Michała Archanioła. W XIX w.

funkcjonowała tu cegielnia, która zaopatrywała w materiały budowlane m.in. Twierdzą Poznań. Sygnatury tej cegielni (M.Perkiewicz) można znaleźć na Forcie Va oraz VIIIa.

Wieża Obrabad

Widoczny od strony Kanału Mosińskiego malowniczy budynek z czerwonej cegły, z przylegającą do niego okrągłą wieżą to zbudowany w 1901 r. budynek dawnego sanatorium "Obrabad" stworzonego przez niemieckiego lekarza dr Arlta, działającego do wybuchu I wojny światowej. Kamienica znajduje się przy dzisiejszym Placu 20 Października 16. Wieżyczka powstała na samym początku ubiegłego wieku jako element sanatorium „Obrabad” z niem. „obrzańskie kąpiele” lub „obrzańskie łaźnie”. W sanatorium, kuracjusze zażywali m.in. wodnych kąpiele, a budynek jako jedyny w mieście posiadał bieżącą wodę z kranu – na potrzeby łaźni. We wnętrzu na jej szczyt prowadziły kręcone schody. Tymi schodami udawali się na górę kuracjusze, by zażywać kąpiele słonecznych. Na jej odkrytym szczycie znajdowały się stanowiska do „łapania” leczniczych promieni słońca. Taka była główna funkcja wieżyczki. W sanatoryjnym budynku mieściła się także restauracja, a na jego zapleczu – ogród. Mosina nie stała się jednak kurortem, z racji na większą popularność pobliskiego sanatorium w Ludwikowie.

Pałac w Rogalinie

Rogalin i pobliski Rogalinek szczytą się historią sięgającą 700 lat. Dziś jednak kojarzą się z okazałą rezydencją Rodu Raczyńskich i rzadkim na skalę europejską skupiskiem dębów. To one są magnesem przyciągającym do gminy co roku dziesiątki tysięcy turystów z kraju i zagranicy. Historia pałacu rogańskiego sięga 2 poł. XVIII wieku, kiedy właścicielem dóbr stał się Kazimierz Raczyński, późniejszy marszałek koronny na dworze Stanisława Augusta Poniatowskiego. W latach 1768-1774 zbudowano dla niego późnobarokowe założenie pałacowe wg projektów nieznanego architekta, pochodzącego najprawdopodobniej z kręgu saskiego. W latach 80-tych XVIII wieku przeprowadzono modernizację wnętrza pałacu w stylu klasycystycznym. Autorami projektów byli najwybitniejsi wówczas architekci królewscy: Dominik Merlini i Jan Christian Kamsetzer. Właściciel Rogalina w latach 1810-1845 - Edward hr. Raczyński przebudował salę balową na zbrojownię o neogotyckiej dekoracji, a kaplicę pałacową w skrzydle południowym na bibliotekę i archiwum. W 1820 roku, na wschodnim krańcu osi założenia, wznosił kaplicę - kopię rzymskiej świątyni Maison Carree w Nimes niedaleko Marsylii - pełniącą jednocześnie

funkcję mauzoleum rodowego. W latach 90-tych XIX wieku, kiedy właścicielami Rogalina byli Edward Aleksander Raczyński i jego żona Róża z hr. Potockich, krakowski architekt Zygmunt Hendel prowadził w pałacu szeroko zakrojone prace remontowo - konserwatorskie. Hendel był autorem projektu neobarokowej biblioteki na piętrze pałacu. W latach 1911-1912 Edward Aleksander Raczyński wznosił poniżej południowej oficyny pałacu budynek galerii malarstwa, w którym umieścił gromadzoną przez siebie od lat 80-tych kolekcję malarstwa. Był to jeden z nielicznych w tym czasie na ziemiach polskich obiekt zbudowany od początku z myślą o udostępnianiu go publiczności. W czasie drugiej wojny światowej, kiedy pałac był siedzibą Hitler - Jugend Gebietsfuhrerschule i krótko po jej zakończeniu, wyposażenie pałacu uległo prawie całkowitemu rozproszeniu. Zachowała się znaczna część zbiorów, zdeponowanej w przededniu wojny przez Rogera Raczyńskiego w warszawskim Muzeum Narodowym, galerii rogalińskiej. Ocalały też portrety rodzinne i nieliczne wyroby rzemiosła artystycznego. W 1949 roku pałac w Rogalinie stał się Oddziałem Muzeum Wielkopolskiego, przemianowanego w 1950 roku na Muzeum Narodowe w Poznaniu. W 1991 roku syn twórcy rogalińskiej galerii - Edward Bernard hr. Raczyński, Prezydent RP na Uchodźstwie, powołał Fundację im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu, której przekazał prawa własności do pochodzących z pałacu dzieł sztuki oraz zespołu rezydencjonalnego. Położoną malowniczo w dolinie Warty rogalińską rezydencję wraz z ogrodem francuskim z drugiej połowy XVIII wieku, otacza malowniczy park krajobrazowy w stylu angielskim, z unikatowym w skali europejskiej skupiskiem starych dębów. Spośród nich największą sławą cieszą się, noszące imiona legendarnych słowiańskich braci, dęby Lech, Czech i Rus. W parku znajduje się ponad tysiąc drzew uznanych za pomniki przyrody. Zachwyty wzbudza majestatyczny dąb Edward rosnący na nadwarciańskich łąkach.

Park Krajobrazowy

Rogaliński Park Krajobrazowy został utworzony w 1997 roku na mocy rozporządzenia Wojewody Poznańskiego. Został wyodrębniony z terenów leśnych dwóch nadleśnictw Babki i Konstantynowo (5900 ha), pozostałą część z 12 220 ha zajmuje pradolina Warty i grunty rolne. Celem powstania jest ochrona prawna unikalnego krajobrazu łąg nadwarciańskich, oraz jednego z największych w Europie skupisk wielowiekowych dębów szypułkowych obejmujące ponad 1400 drzew, wiele z nich liczy po kilkaset lat. Ich fantazyjne kształty, od lat są natchnieniem dla artystów i malarzy... Najbardziej znane z nich to dęby noszące imiona trzech legendarnych braci – Czecha, Lecha i Rusa. Dąb Czech jest niestety martwy. Drzewa

od lat niszczone są przez koziroga dębosza, chrząszcza który sam jest pod ścisłą ochroną gatunkową. Szeroka dolina rzeczna z licznymi starorzeczami nawiedzana jest przez coroczne wiosenne a niekiedy nawet letnie wylewy, uniemożliwiające intensywną gospodarkę i dlatego dolina zachowała wiele ze swojego naturalnego piękna. Na obszarze Rogalińskiego Parku Krajobrazowego zaobserwowano dotychczas 206 gatunków ptaków. W okresie wiosenno-letnim spotyka się tutaj niezliczone ilości kaczek (cyranka, płaskonos), rybitw, mew, czapli siwej, żurawi, bociana białego, łabędzi, kormorana, orlika krzykliwego, kanie czarną i rudą, bielika oraz bociana czarnego. Spotkać tu można duże ilości zwierzyny: jelenie, dziki, sarny i liczne ślady pobytu bobrów.

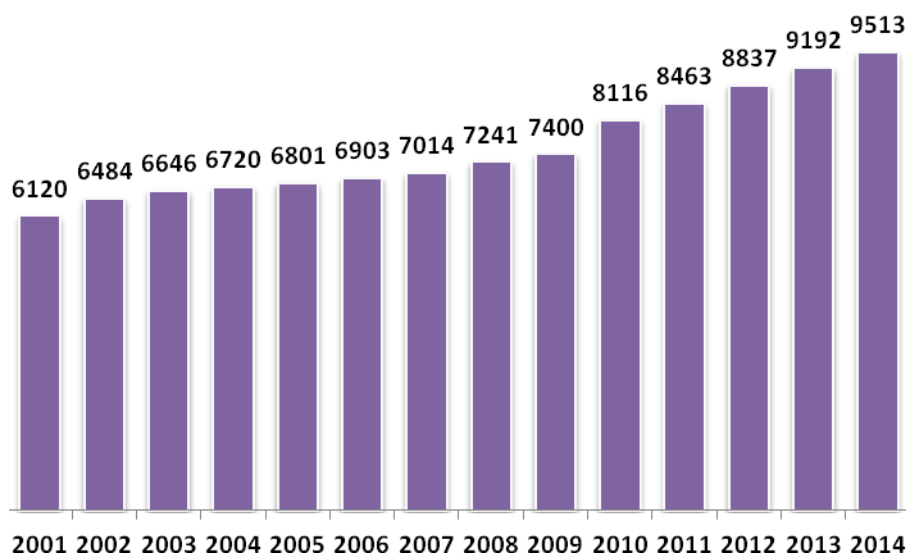
Rezerwat Krajkowo

Położony w odległości 10 km od Mosiny, został utworzony w 1958 r. w celu ochrony miejsc lęgowych ptaków a w szczególności czapli siwej, oraz w celu ochrony krajobrazu starorzecza Warty. Powierzchnia rezerwatu wynosi 160 ha, w tym łąki i nieużytki 49 ha i wody stojące 7 ha, jest niedostępny przez znaczną część roku poprzez częste wylewy rzeki, występuje tutaj 380 gatunków roślin. Znajdują się tutaj także 133 pomniki przyrody, w większości dęby szypułkowe.

III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura techniczna gminy Mosina .

➤ Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe miasta i gminy Mosina wynoszą według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014 roku 9 513 mieszkań, w tym 4 097 w mieście Mosina oraz 5 416 na terenie wiejskim gminy Mosina. Łączna powierzchnia mieszkań w mieście Mosina wynosi 398 510 m². Łączna powierzchnia mieszkań w gminie Mosina wynosi 534 936 m². Przeciętna wielkość mieszkania w mieście Mosina wynosi 97,3 m², natomiast na terenie wiejskim gminy Mosina 98,8 m². Warto zwrócić uwagę, że w ostatnich latach notuje się systematyczny i dynamiczny wzrost liczby mieszkań zwłaszcza na terenach wiejskich co obrazuje poniższy wykres.

Rysunek 3. Liczba mieszkań w gminie Mosina w latach 2001 i 2014. (Opracowanie własne na podstawie danych GUS).

Ponad połowa (52%) budynków stanowiących zasób Gminy Mosina to budynki stare, wybudowane przed 1945 r. Według danych Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Mosinie ponad połowa budynków stanowiących zasób Gminy Mosina jest w średnim stanie technicznym. Stan około 31% budynków można określić jako dobry, a pozostałe 16% budynków wymaga gruntownego remontu. W gminie zlokalizowanych jest 166 mieszkań komunalnych. Na mieszkanie komunalne w 2015 roku oczekiwało 16 osób. W gminie znajduje się 15 lokali socjalnych.

Tabela 2. Dane o gospodarce mieszkaniowej w Gminie Mosina. (Źródło: ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla gminy Mosina)

	2013	2014	2015
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	167	166	166
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	66	16	16
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	13	14	15
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	10	12	1

Na terenie gminy Mosina znajdują się zasoby mieszkaniowe Mosińskiego TBS Sp. z o.o. na które składa się 170 mieszkań o łącznej powierzchni 8288,8 m². Osiedle Mosińskiego TBS Sp. z o.o. położone jest ok. 200 m od granic administracyjnych miasta Mosina.

➤ **Układ dróg – system komunikacji**

Gmina Mosina znajduje się w niedalekiej odległości od autostrady. Do autostrady można dojechać drogą wojewódzką nr 430 Poznań - Mosina. Połączenie Gminy Mosina z drogami

ekspresowymi jest możliwe poprzez drogi wojewódzkie nr 306 i 431 Kórnik - Mosina - Stęszew. Gmina Mosina ma bezpośrednie połączenie z miastem Poznań poprzez drogę powiatową Poznań- Rogalinek oraz pośrednie poprzez drogę wojewódzką nr 430 Poznań - Mosina, przebiegającą przez gminy Luboń, Komorniki oraz Miasto Puszczykowo.

System komunikacji drogowej w Gminie Mosina obejmuje:

- ✓ 3 drogi wojewódzkie o łącznej długości 21,6 km
- ✓ 13 dróg powiatowych o łącznej długości 59,5 km
- ✓ drogi gminne o łącznej długości 139 km

Największym natężeniem ruchu pojazdów charakteryzują się drogi wojewódzkie: nr 430 Luboń - Mosina – przebiegająca z północy na południe, zapewniająca połączenie miasta Mosina z aglomeracją poznańską oraz nr 431 Granowo - Mosina - Kórnik, łącząca siedziby sąsiadujących jednostek administracyjnych.

Przez Gminę Mosina przebiega ważny szlak kolejowy nr 271 łączący Świnoujście - Szczecin - Poznań - Wrocław ze stacją kolejową w Mosinie, Drużynie oraz Pecnej (Iłowiec). Połączenie kolejowe z Poznaniem i Wrocławiem stanowi niezbędną formę komunikacji dla mieszkańców gminy.

Ważnym środkiem transportu dla mieszkańców zarówno miasta, jak i całej gminy jest komunikacja autobusowa. Przy dworcu kolejowym w Mosinie znajdują się przystanki autobusowe, które obsługują połączenia ze Śremem i Poznaniem. Autobusy PKS w kierunku Poznania w godzinach porannych kursują w odstępach ok. 1 godzinnych. Do przewozów obsługiwanych przez komunikację miejską Poznania na rzecz mieszkańców Gminy Mosina dopłaca Samorząd. Poza wyznaczonymi trasami (szlakami) rowerowymi w Wielkopolskim Parku Narodowym, o charakterze turystycznym oraz ścieżkami, które powstały pomiędzy Krosnem i Krosinkiem w gminie brakuje ścieżek rowerowych stanowiących alternatywną formę transportu.

- **Zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną, wodę i gaz, usługi komunalne.**

Obszar Gminy Mosina jest prawie całkowicie zwodociągowany. Całkowita długość sieci wodociągowej wynosiła na koniec 2013 r. 183528 mb. Woda do miejskiego systemu wodociągowego dostarczana jest głównie z „Mosińskiego Ujęcia Wody”, którego właścicielem jest AQUANET S.A. Ujęcie wód podziemnych Mosina - Krajkowo zostało objęte strefą ochronną, ponieważ jest największym i jednym z podstawowych ujęć wód zaopatrujących Poznański System Wodociągowy w wodę pitną, jak również na cele przekraczające zwykłe korzystanie z wód. Obszarem objęto wsie: Krajkowo, Baranowo, Baranówko, Sowinki, Sowiniec oraz przeważającą część miasta Mosina, w sumie 34% powierzchni całej gminy. Według danych GUS całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej w 2014 roku wynosiła 141,7 km. Gminę Mosina obsługuje jedna oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno-biologicznego, zlokalizowana w mieście Puszczykowo.

Na terenie Gminy Mosina nie istnieje żaden system ciepłowniczy. Domy jednorodzinne i pozostałe mieszkania w budownictwie wielorodzinnym ogrzewane są indywidualnymi systemami grzewczymi. W gminie Mosina dominują systemy centralnego ogrzewania (ogrzewanie z kotłowni w budynkach wielorodzinnych oraz indywidualnych), ogrzewanie indywidualnymi piecami węglowymi.

Długość czynnej sieci gazowej ogółem w metrach wynosiła w 2014 roku 128 072. Z instalacji gazowej w gminie w 2014 r. korzystało 4 019 gospodarstw domowych. Wzrost udziału gospodarstw podłączonych do systemu gazowego wpływa na lokalną poprawę jakości powietrza. Miejscowości zgazyfikowane to: Babki, Czapury, Daszewice, Krosinko, Krosno, Ludwikowo, Mosina, Radzewice, Rogalin, Rogalinek, Sowiniec, Świątniki, Wiórek. Siecią dostarczany jest wysokometanowy gaz ziemny (GZ-50). Sieć administrowana jest przez Wielkopolską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Poznaniu.

Gmina Mosina należy do Związku Międzygminnego Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT z siedzibą w Czempiniu.

III.5. Oświata w gminie Mosina .

Dzieci przedszkolne korzystają z opieki pięciu przedszkoli gminnych, dwóch publicznych, pięciu prywatnych, jednej innej formy wychowania przedszkolnego, dwóch żłobków prywatnych, dwóch dziennych opiekunów oraz oddziałów przedszkolnych we wszystkich szkołach podstawowych. Na terenie Gminy funkcjonują:

- ✓ **4 szkoły podstawowe (Pecna, Krosinko, Mosina, Czapury),**

✓ **5 zespołów szkół:**

- 1) Krosno - szkoła podstawowa i przedszkole,
- 2) Mosina - szkoła podstawowa i gimnazjum,
- 3) Rogalinek - szkoła podstawowa i gimnazjum,
- 4) Rogalin - szkoła podstawowa i gimnazjum,
- 5) Daszewice – szkoła podstawowa i gimnazjum

✓ **2 gimnazja (Pecna, Mosina)**

W Mosinie funkcjonują placówki oświatowe, prowadzeniem których nie zajmuje się Gmina:

- Zespół Szkół w Mosinie (szkoły ponadgimnazjalne) oraz Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Mosinie.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat obserwuje się spadek liczby uczniów szkół gimnazjalnych. Szkoły posiadają wystarczającą liczbę sal lekcyjnych, żeby prowadzić zajęcia w trybie jednozmianowym. Niemal wszystkie gminne szkoły podstawowe i gimnazjalne posiadają świetlice, sale gimnastyczne (nie wszystkie pełnowymiarowe), boiska trawiaste, boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, place zabaw. Gmina finansuje zajęcia pozalekcyjne (głównie sportowe, artystyczne, przedmiotowe, dziennikarskie).

Tabela 3. Wykaz szkół w gminie Mosina.

Lp.	Szkoła/Przedszkole	Adres
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie	62-050 Mosina ul. Szkolna 1
2.	Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Czapurach	Czapury ul. Poznańska 78 61-160 Poznań
3.	Szkoła Podstawowa w Pecnej	62-053 Pecna ul. Szkolna 19
4.	Zespół Szkół w Rogalinku - Szkoła Podstawowa im. Adama Wodziczki w Rogalinku - Gimnazjum w Rogalinku	62-022 Rogalinek ul. Poznańska 19
5.	Zespół Szkół Krośnie -Szkoła Podstawowa w Krośnie -Przedszkole w Krośnie	Krosno ul. Główna 43 62-050 Mosina
6.	Szkoła Podstawowa „Pod Lipami” w Krosinku	Krosinko ul. Wiejska 43 62-050 Mosina
7.	Zespół Szkół w Daszewicach - Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Daszewicach - Gimnazjum im. Orła Białego w Daszewicach	Daszewice ul. Szkolna 16 61-160 Poznań
8.	Zespół Szkół w Mosinie - Szkoła Podst. nr 2 w Mosinie - Gimnazjum nr 2 im. J. Krauthofera-Krotowskiego w Mosinie	62-050 Mosina ul. Sowiniecka 75
9.	Gimnazjum nr 1 w Mosinie	62-050 Mosina ul. Szkolna 1
10.	Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Pecnej	62-053 Pecno ul. Główna 20

11.	Zespół Szkół w Rogalinie - Szkoła Podstawowa w Rogalinie - Gimnazjum w Rogalinie	62-022 Rogalin ul. Poznańska 2
12.	Przedszkole nr 2 „Wesołe Skrzaty” w Mosinie	62-050 Mosina ul. Powst.Wlkp.1
13.	Przedszkole nr 3 Integracyjne w Mosinie	62-050 Mosina ul. Topolowa 6
14.	Przedszkole nr 4 w Mosinie	62-050 Mosina ul. Kasprowicza 28
15.	Przedszkole w Wiórku	Wiórek, ul. Szkolna 11 61-160 Poznań

Tabela 4. Przedszkola publiczne prowadzone przez osoby fizyczne i przedszkola niepubliczne w gminie Mosina.

Lp.		Adres
1.	Publiczne Przedszkole „Stoneczko” w Rogalinie	62-022 Rogalin, ul. Kościelna 3
2.	Publiczne Przedszkole „Akademia Odkrywców” w Krośnie	62-050 Krosno, ul. Boczna
3.	Prywatne Przedszkole „Koniczynka” w Mosinie	62-050 Mosina, ul. Leszczyńska 27
4.	Przedszkole Niepubliczne im. Janka Wędrownicza w Mosinie	62-050 Mosina, ul. Szkolna 2
5.	Prywatne Przedszkole HAPPY HOUSE w Czapurach	Czapury ul. Poznańska 18 61-160 Poznań
6.	Niepubliczne Przedszkole „Kasztanowe Ludki” w Daszewicach	Daszewice ul. Kasztanowa 10, 61-160 Poznań
7.	Niepubliczne Przedszkole CALINECZKA w Mosinie	62-050 Krosno ul. Olszynkowa 1
8.	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Calineczka” w Mosinie	62-050 Mosina, ul. Dębowa 12

Tabela 5. Żłobki prywatne w gminie Mosina.

Lp.		Adres
1.	Prywatny Żłobek „Akademia Odkrywców”	62-050 Krosno, ul. Boczna 28
2.	Prywatny Żłobek „Familijne Skrzaty”	61-160 Czapury, ul. Żurawinowa 2

III.6. Ochrona zdrowia w gminie Mosina .

W Gminie Mosina opieka zdrowotna jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej i ambulatoryjnej finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne. Na terenie gminy działa kilka przychodni lekarza rodzinnego. Największa liczba i zakres usług ochrony zdrowia dostępne są w mieście

Mosina. Działają tam cztery przychodnie, które łącznie świadczą usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznej w stosunkowo szerokim zakresie. W ramach indywidualnej praktyki dostępne są usługi stomatologiczne. Ponadto funkcjonują tu laboratoria medyczne. Dwie przychodnie funkcjonują w Pecnej, dostępne są tam usługi podstawowej opieki zdrowotnej oraz już w mniejszym zakresie specjalistycznej. Przychodnie zdrowia działają również w Babkach i Świątnikach. Świadczą usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Pomoc doraźną dla wyżej wymienionych przychodni prowadzi Rejonowa Stacja Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Luboniu.

Oprócz usług specjalistycznych oferowanych na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z poradni specjalistycznych w „MEDICOR” Specjalistyczne Poradnie Lekarsko - Stomatologiczne w Puszczykowie (budynek szpitala). Obecnie działają tam poradnie specjalistyczne w stosunkowo dużym zakresie. W budynku szpitala mieści się szpitalny oddział ratunkowy (SOR), udzielający świadczeń zdrowotnych w stanie nagłego zagrożenia życia. Ponadto w Ludwikowie działa punkt ratownictwa medycznego.

W Ludwikowie znajduje się szpital Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.

Zakres usług realizowanych w Szpitalu:

- ✓ Pulmonologia - diagnozowanie oraz leczenie chorób płuc i oskrzeli
- ✓ Ftyzjatria - diagnozowanie i leczenie gruźlicy
- ✓ Onkologia Kliniczna - diagnozowanie i leczenie systemowe raka płuca
- ✓ Leczenie chorób wewnętrznych towarzyszących chorobom układu oddechowego
- ✓ Torakochirurgia - zabiegi chirurgiczne w obrębie klatki piersiowej
- ✓ Intensywna terapia
- ✓ Medycyna paliatywna
- ✓ Leczenie tlenem
- ✓ Rehabilitacja pulmonologiczna
- ✓ Diagnostyka laboratoryjna
- ✓ Diagnostyka endoskopowa
- ✓ Diagnostyka obrazowa (w tym tomografia komputerowa)
- ✓ Badania czynnościowe układu oddechowego

III.7. Organizacje pozarządowe w gminie Mosina.

Na terenie gminy Mosina działa kilkanaście stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe, obok sektora publicznego i prywatnego są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią one bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, zrzeszają bowiem najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Z tego względu stanowią znakomite uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalne samorządy. Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy. Na terenie gminy Mosina działają stowarzyszenia i organizacje społeczne (zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, koła).

- ✓ Stowarzyszenie Ambitio.
- ✓ Mosińsko – Puszczykowskie Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Dr Tadeusza Adama Jakubiak.
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy ORLIK Mosina.
- ✓ Stowarzyszenie Miłośników Mieczewa.
- ✓ Koło DĄB Towarzystwa Przyjaciół Lasu.
- ✓ Stowarzyszenie "Grupa Inicjatywna Baranówko" GIB.
- ✓ Stowarzyszenie "Praworządna Gmina".
- ✓ Mosińskie Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe.
- ✓ Fundacja Stworzenia Pana Smolenia.
- ✓ Automobilklub Wielkopolski.
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna.
- ✓ Nadwarciańskie Stowarzyszenie Obywatelskie.
- ✓ Nowoczesna Rzeczpospolita Mosińska.
- ✓ Hufiec Poznań - Rejon Związku Harcerstwa Polskiego Ośrodek Mosina.
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy "KROTOWSKI".
- ✓ Stowarzyszenie Muzyczne- ORKIESTRA DĘTA im. harcmistrza Antoniego Jerzaka w Mosinie.

- ✓ Towarzystwo Przyjaciół Dębów Rogalińskich.
- ✓ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.
- ✓ Stowarzyszenie Przyjaciół Jedyńki.
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy "KOTWICA" Rogalinek.
- ✓ Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich POMOC MALTAŃSKA Dom Pomocy Maltańskiej- Środowiskowy Dom Samopomocy.
- ✓ Mosińskie Towarzystwo Gitarowe.
- ✓ Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Radzewicach.
- ✓ Wiejskie Stowarzyszenie Integracyjne WIESTIN.
- ✓ Polski Związek Wędkarski Koło Nr 27 Mosina – Miasto.
- ✓ Polski Związek Wędkarski Koło nr 28 Mosina- "Hobby".
- ✓ Mosiński Chór Kościelny p.w. Św. Cecylii.
- ✓ Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów "Jedność".
- ✓ Klub Sportowy "1920 Mosina".
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy "Mosińska Jedyńka".
- ✓ Polski Związek Wędkarski Koło 117 Rogalin.
- ✓ Mosińskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.
- ✓ Mosiński Klub Żeglarski.
- ✓ Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym im. Św. Antoniego.
- ✓ Gminne Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie w Mosinie.

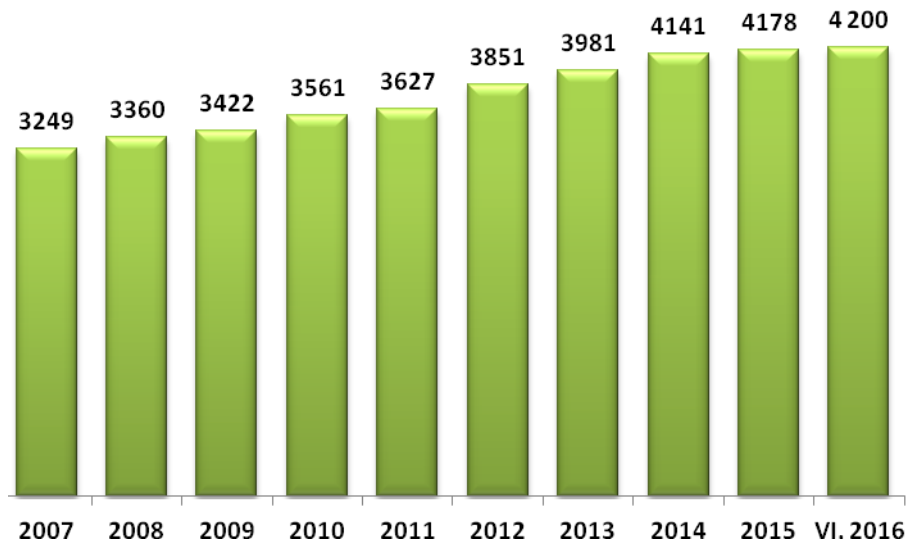
III.8. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Mosina .

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci z Komisariatu Policji w Mosinie. W Mosinie funkcjonuje Komisariat Policji, w ramach którego wyróżniono w gminie 4 rejony działania, z których dwa obejmują miasto Mosina, a dwa tereny wiejskie. W ramach struktur Urzędu Miejskiego w Mosinie funkcjonuje także Straż Miejska, która działa na zasadzie referatu. Strażnicy realizują zadania na podstawie obowiązujących ustaw i ustalonego planu oraz prowadzą działania interwencyjne zgłaszane przez mieszkańców gminy. Rejonem działania dla strażników jest obszar całej gminy, miasto Mosina i 21 sołectw. Policja współpracuje ze Strażą Miejską, głównie podczas wspólnych patroli o charakterze prewencyjnym, a także związanym z zabezpieczeniem imprez okolicznościowych lub imprez o charakterze rekreacyjnym lub lokalnym.

Na terenie gminy Mosina funkcjonuje Posterunek Państwowej Straży Pożarnej, Jednostka Ratowniczo Gaśnicza, w której służbę pełni 30 funkcjonariuszy. Ochotnicza Straż Pożarna z siedzibą w Mosinie włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego dysponuje 24 przeszkolonymi strażakami. Na terenie gminy Mosina działa Ochotnicza Straż Pożarna w Nowinkach, Ochotnicza Straż Pożarna w Pecnej, Ochotnicza Straż Pożarna w Radzewicach, Ochotnicza Straż Pożarna w Żabinku, Ochotnicza Straż Pożarna w Krajkowie. W gminie Mosina działa Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, które pełni całodobowy dyżur w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego i stałego dyżuru. Siedziba GCZK znajduje się w budynku Urzędu Miejskiego. Do zadań Centrum należy: pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej, nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności, współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska, współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne, dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum, realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

III.9. Sytuacja gospodarcza w gminie Mosina .

Gmina Mosina jest jedną z największych gmin aglomeracji poznańskiej. Doskonała lokalizacja, zorganizowane połączenie komunikacyjne z Poznaniem oraz dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprawiają, że należy ona do bardzo atrakcyjnych gospodarczo gmin powiatu poznańskiego. Każdego roku wzrasta liczba podmiotów gospodarczych, a wiele spośród firm to przedsiębiorstwa o renomowanej pozycji, także z kapitałem zagranicznym, wielokrotnie nagradzane na targach, które dają zatrudnienie wielu osobom. Według danych GUS na koniec czerwca 2016 roku, w gminie Mosina istniało 4 200 podmiotów gospodarczych, w tym 4 119 to podmioty prywatne, natomiast 58 to podmioty państwowe. Na terenie gminy działa 507 spółek, w tym 285 spółek handlowych oraz 222 spółki cywilne. Na terenie gminy działa 9 spółdzielni oraz 3 453 podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2009 – 2016 utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Przedstawiony wykres ukazuje rozkład liczby przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich lat.

Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Mosina w latach 2007 – 2016 (źródło: opracowanie własne, dane GUS)

Opierając się na danych ze spisu REGON na dzień 30.VI.2016 roku w ramach sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności widać wyraźnie, iż największy odsetek przedsiębiorstw w gminie Mosina stanowią firmy działające w branży handel detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych – 1 120 podmiotów. W sekcji budownictwo funkcjonuje 613 podmiotów, w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 486 podmiotów, natomiast w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 411, natomiast w branży transport i gospodarka magazynowa – 303 podmioty. Poniższa tabela przedstawia rozkład wszystkich podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w gminie Mosina.

Tabela 6. Branże i liczba podmiotów w gminie Mosina na dzień 30.06.2016r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Sekcja PKD	Liczba podmiotów
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 120
Sekcja F – Budownictwo	613
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	486
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	411
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	303
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	243
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	171
Sekcja P – Edukacja	125
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	123
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	121
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	120

Sekcja J - Informacja i komunikacja	115
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	87
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	72
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	57
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	13
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze	5
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	2

W gminie Mosina dominują najmniejsze przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (w tym mikroprzedsiębiorstwa). Na dzień 30.06.2016 roku takich podmiotów odnotowano 4 062 – 96,7% wszystkich podmiotów gospodarczych. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników to – 114. W gminie funkcjonują 24 podmioty gospodarcze zatrudniające od 50 do 249 pracowników. Według danych REGON na dzień 30.06.2015 roku w gminie nie ma podmiotów zatrudniających powyżej 250 pracowników.

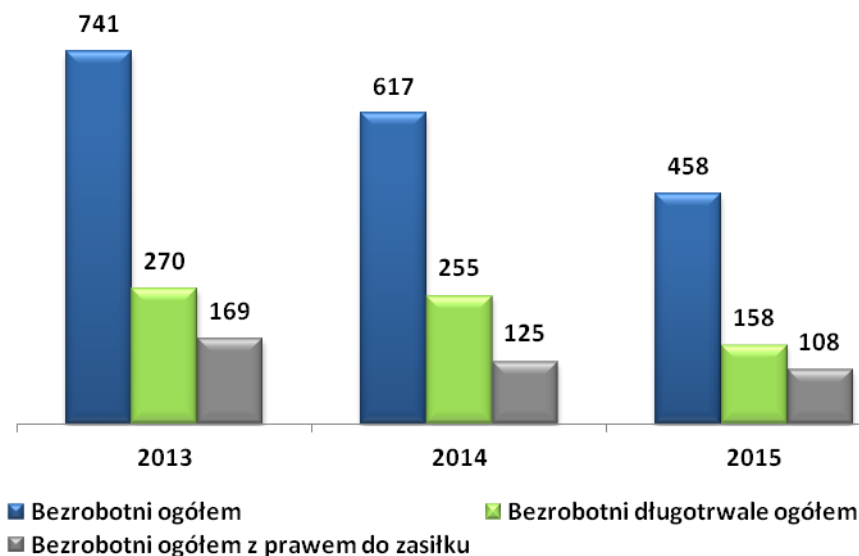
IV. Diagnoza problemów społecznych w gminie Mosina .

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze problemy społeczne, które występują na terenie gminy Mosina. Głównym założeniem niniejszej Strategii było przedstawienie kluczowych problemów związanych ze sferą socjalną społeczności lokalnej gminy Mosina, a także wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Za istotne problemy społeczne uznano zjawiska powtarzające się, uznane przez społeczeństwo za negatywne, złe, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii społecznej i może przyczynić się do dezorganizacji społecznej.

IV.1. Bezrobocie.

Bezrobocie jest ważnym problemem społecznym, który często generuje inne problemy społeczne. Rodziny dotknięte problemem bezrobocia z reguły charakteryzują się brakiem kwalifikacji, a problem ten generuje wiele innych dysfunkcji społecznych. Bezrobocie jest najłatwiejszym do zdiagnozowania problemem, gdyż to z nim najczęściej utożsamiają się sami klienci pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. Bezrobocie generuje także inne problemy jak uzależnienia, przemoc czy też bezdomność. Poważnym skutkiem bezrobocia jest także ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania

konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej. Zgodnie z danymi pochodzącymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, na dzień 30 czerwca 2016 roku wynika, iż w gminie Mosina mieszka 414 zarejestrowanych osób bezrobotnych. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu zarejestrowanych było 236 bezrobotnych kobiet, czyli 57,0% ogółu bezrobotnych mieszkańców gminy oraz 178 mężczyzn – 43,0% wszystkich bezrobotnych osób zamieszkałych w gminie Mosina. Rynek pracy w samej gminie nie stanowi naturalnego rynku dla jego mieszkańców. Bezrobocie w gminie Mosina oraz w całym powiecie poznańskim jest bardzo niskie - jedno z najniższych w całym kraju. Ze względu na możliwości podjęcia pracy na terenie samej gminy Mosina oraz w obrębie powiatu poznańskiego osoby bezrobotne stanowią specyficzną grupę klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. Jest to grupa pasywna i bierna – najczęściej nie zainteresowana podjęciem zatrudnienia. Należy jednak zaznaczyć, że liczba osób bezrobotnych, a w szczególności osób długotrwałe bezrobotnych na terenie gminy Mosina stopniowo się zmniejsza. W gminie sukcesywnie zmniejsza się liczba osób bezrobotnych, osób długotrwałe bezrobotnych, a więc pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 24 miesiące oraz osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Takie informacje potwierdzają także dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. Według danych OPS Mosina w 2013 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia dotyczyło 253 rodzin, w 2014 roku – 251, natomiast w 2015 roku 236 rodzin.

Rysunek 5. Liczba bezrobotnych ogółem, długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminie Mosina. (Opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)

IV.2. Ubóstwo.

Zjawisko ubóstwa jest kolejnym ważnym problemem społecznym dostrzeganym w gminie Mosina. Za ubóstwo uznaje się stan, kiedy jednostce, czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie uznawanych za niezbędne potrzeb. Za potrzeby podstawowe, poza wyżywieniem, uznaje się: ubranie, mieszkanie, ochronę zdrowia, wykształcenie. Niestety zjawisko to staje się coraz bardziej widoczne, ze względu na pogłębiające się dysproporcje w społeczeństwie. Ubóstwo jest zjawiskiem niebezpiecznym, ponieważ może powodować trwałe urazy psychiczne i długotrwałe skutki społeczne. Jednym z najważniejszych skutków ubóstwa jest fakt jego samodzielnej reprodukcji – ubodzy rodzą dzieci skazane na pozostawanie w tej sferze. Dlatego też forma pomocy dla osób ubogich powinna z jednej strony zabezpieczać ich byt, a z drugiej motywować ich do podjęcia starań zmiany swego życia. Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość. Ubóstwo staje się coraz istotniejszym problemem społecznym, o czym świadczy wzrastająca liczba rodzin kwalifikująca się do świadczeń z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa. W 2013 roku ubóstwo jako

powód udzielania pomocy i wsparcia dotyczył 396 rodzin, w 2014 roku – 385, natomiast w 2015 roku 375 rodzin. Skala problemu ubóstwa w gminie Mosina nieznacznie zmniejsza się w kolejnych latach.

IV.3. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że: jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy, narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.) powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Niekiedy zagraża jej życiu. Przemoc domowa nie dotyczy wyłącznie rodzin ubogich, lub tych rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania, co związane jest z brakiem zgłoszeń takich zjawisk. Problem ten także występuje w gminie Mosina.

IV.4. Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub wynikające z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób lub zakresie, który jest uważany za normalny dla człowieka. Osoba niepełnosprawna to człowiek niemogący samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego lub społecznego wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności psychicznych lub fizycznych. Niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza. Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). Zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 pkt 2). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej

opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69) Prawa osób niepełnosprawnych są też przedmiotem regulacji ONZ w formie deklaracji pod nazwą Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych. Zasady zostały przyjęte podczas 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 20 grudnia 1993r. (Rezolucja 48/96). Chociaż zasady nie są prawnie wiążące, dokument podkreśla, że mogą stać się międzynarodowym prawem zwyczajowym, gdy zostaną uznane przez większość państw. Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.). Ustawa definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów lub,
3. o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ustawa definiuje niezdolność do samodzielnej egzystencji jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub

okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych. Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających od osiągnięcia, przy współdziałaniu tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej -art.7). W powiecie poznańskim funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydaje odpowiednio orzeczenia. Polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące ich szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W populacji niepełnosprawnych także w gminie Mosina znajduje się wiele osób, które doświadczają szczególnych barier i dyskryminacji. Osoby te narażone są na większe ryzyko wykluczenia i ogólnie rzecz biorąc mniej uczestniczą w życiu społecznym a przecież mają takie same prawa jak inni członkowie społeczeństwa a więc powinno się im zapewnić równy dostęp do opieki zdrowotnej, rehabilitacji, edukacji, zatrudnienia i integracji społecznej poprzez dostęp do środków transportu, obiektów budowlanych, informacji i komunikacji oraz udział w życiu publicznym i kulturalnym. Osoby niepełnosprawne z powodu poważnego i ogólnego obniżenia sprawności wymagają jednocześnie wysokiego poziomu wsparcia. Jakość ich życia w bardzo dużym stopniu zależy od dostępności odpowiednich i należytej jakości usług, odpowiadających potrzebom ich samych jak też ich rodzin. Przede wszystkim, ze względu na fakt, że osoby niepełnosprawne żyją w trudnych warunkach ekonomicznych powinny być objęte ochroną socjalną, która wyraża się w zabezpieczeniu społecznym, opiece i pomocy społecznej oraz usługach społecznych, które przyczyniają się do poprawy jakości ich życia. Osoby dotknięte niepełnosprawnością mają ograniczoną możliwość korzystania z pomocy instytucjonalnej. W zależności od rodzaju i stopnia schorzenia, instytucje udzielają

pomocy finansowej bądź poza finansowej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie wypłaca zasiłki stałe dla osób legitymujących się orzeczeniem o co najmniej umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Wypłacono także zasiłki okresowe, zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe specjalne dla rodzin, w których występuje niepełnosprawność lub długotrwała choroba. Niepełnosprawność jest czwartym najliczniejszym powodem kwalifikującym się do skorzystania z pomocy społecznej w gminie Mosina. W 2013 z tytułu niepełnosprawności pomocą objęte zostały 174 rodziny, w 2014 roku - 189 rodzin, natomiast w 2015 – 192 rodziny. Problem niepełnosprawności dotyczy coraz większej liczby rodzin w gminie Mosina i staje się bardzo wonnym problemem wymagającym podjęcia określonych działań.

IV.5. Osoby starsze.

Ważnym problemem społecznym, który w kolejnych latach będzie przybierał na znaczeniu jest problem ludzi starszych. W związku ze zmianami demograficznymi i procesem starzenia się społeczeństwa, konieczne będzie podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania najważniejszych problemów ludzi starszych. Starzenie jest naturalnym procesem rozwojowym i stanowi jeden ze stadiów życiowych człowieka, który nie może być ani cofnięty ani też odwracalny. Starzenie ma ogromne znaczenie w sensie indywidualnym, społecznym, i ekonomicznym. Jeszcze niedawno starzenie postrzegane było, jako całkowita utrata zdrowia czy też niedołęstwo. Aktualnie często wysoka aktywność społeczna osób starszych, wskazuje na możliwości w zakresie dalszego kierowania własnym rozwojem. Zmiany postaw społecznych wobec starości przyczyniły się do wytyczenia nowych kierunków polityki społecznej, realizowanej wobec osób starszych. Zwłaszcza w kontekście prognoz demograficznych wskazujących, na stały procentowy wzrost osób w starszym wieku wśród populacji ludzkiej. Efektem tej zmiany jest przeniesienie akcentu ze sprawowania opieki nad tą grupą społeczną, na rzecz dostarczenia im takiej pomocy, która pozwoliłaby utrzymywać jak najdłużej aktywność społeczną. Podstawową ideą tak rozumianej pomocy jest wsparcie społeczne. Na terenie gminy Mosina według danych na dzień 31.12.2015 roku, mieszka 5 623 osób w wieku powyżej 60 lat (warto odnotować, że na terenie gminy mieszka aż 2 234 osób w wieku powyżej 70 lat), odsetek mieszkańców w wieku powyżej 60 lat stanowi aż 18,5% wszystkich mieszkańców gminy Mosina. Uwzględniając powyższe dane konieczne jest podejmowanie odpowiednich działań

ukierunkowanych na tą grupę społeczną. W pomoc osobom starszym, szczególnie tym wymagającym pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną włącza się Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie. Usługi opiekuńcze oferowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, wykonywane są w miejscu zamieszkania osób samotnych, które ze względu na wiek lub choroby wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Dla osób zdrowych, które wymagają innej pomocy np.: przy wypełnianiu dokumentów pracownicy OPS w Mosinie świadczą pracę socjalną. Wsparciem objęte są wszystkie osoby niepełnosprawne oraz długotrwale chore.

IV.6. Uzależnienia.

Ważnym problemem społecznym w gminie Mosina jest zjawisko uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Obecnie spotyka się również inne typy uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży jak: uzależnienie od komputera, gier komputerowych, czy też telefonu komórkowego. Uzależnienia jest to specyficzny stan organizmu człowieka oraz zmian w zachowaniu towarzyszącym zawężaniu się wachlarza umiejętności radzenia sobie w życiu wraz z pojawiającym się przymusem pomimo negatywnych konsekwencji wcześniejszego ulegania przymusowi robienia czegoś lub myślenia o czymś. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. Wśród różnego rodzaju uzależnień występujących wśród dorosłej ludności zamieszkującej gminę Mosina, najczęstszym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Od kilku lat problem ten nie ulega zmniejszeniu. Alkoholizm był powodem objęcia wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie w 2015 roku 61 rodzin, w 2014 roku – 54 rodzin, natomiast w 2013 roku 41 rodzin. Należy tylko wspomnieć, że dane OPS w Mosinie nie odzwierciedlają w pełni skali tego zjawiska, które jest zdecydowanie większe z uwagi, na to że statystyki dotyczą jedynie klientów OPS w Mosinie a nie wszystkich osób dotkniętych problemem uzależnienia. Z powodu narkomani pomocą objęta w 2015 roku 2 rodziny.

IV.7. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Bezradność wychowawczą i opiekuńczą, rozumieć można, jako poczucie braku sprawczości w sytuacjach wychowawczo – opiekuńczych. O bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mówimy wówczas, kiedy rodziny nie posiadają wystarczających zasobów osobistych i zasobów systemu rodzinnego, by same mogły poradzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Uogólniając rodziny te charakteryzują się niskim poziomem spójności, elastyczności i wytrzymałości w sytuacji kryzysu. Jest to jeden z powodów szukania wsparcia w pomocy społecznej. Znacząca część klientów OPS w Mosinie stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi, rodziny niezdolne do stworzenia dzieciom podstawowych warunków bytowych i opiekuńczo- wychowawczych. Najpoważniejsze problemy niektórych rodzin wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, czyli takich, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie materialnych, psychicznych i społecznych potrzeb swoich członków. W skrajnych przypadkach niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi problemami, takimi jak:

- ✓ uzależnienia,
- ✓ przemoc domowa,
- ✓ zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ konflikty z prawem z powodu zachowań buntowniczych, agresji, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm.

W rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, rodzicom brakuje wzorców komunikacji i stworzenia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności tworzenia odpowiedniego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, a także obdarzania dzieci uwagą. Trudności opiekuńczo - wychowawcze występujące w rodzinie w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej były bardzo często powodem objęcia ich pomocą. Specyfika środowiska klientów OPS w Mosinie, w którym znaczna część osób kończy edukację na poziomie szkoły podstawowej, borykającego się z problemem długotrwałego bezrobocia i związanymi z tym faktem trudnościami natury materialnej sprawia, że zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w tych rodzinach pojawia się dosyć często. W prawidłowym rozwoju organizuje się pomoc instytucjonalną, aby wspomóc dzieci z rodzin problemowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych staje się coraz większym problemem

w gminie Mosina, w 2013 roku z tego tytułu pomocą objęto 67 rodzin, w 2014 roku – 91 rodzin, natomiast w 2015 roku – 108 rodzin.

V. Pomoc społeczna w gminie Mosina. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. **Na terenie gminy Mosina funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych**

***Ośrodek Pomocy Społecznej
Dworcowa 4, 62-050 Mosina***

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie). Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 514 zł. Rada Gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłku okresowego.

Główną instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej jest gmina. Gmina zadania te realizuje na podstawie w ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy

społecznej, oraz innych ustawach za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. Świadczenia pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, bądź innych osób, za zgodą zainteresowanego lub przedstawiciela ustawowego. Natomiast diagnozowanie spraw odbywa się w oparciu o wywiad środowiskowy, a decyzje w sprawach świadczeń wydawane są w pisemnej formie.

Powody pomocy, której udziela ośrodek są następujące:

- ✓ Ubóstwo.
- ✓ Sieroctwo.
- ✓ Bezdomność.
- ✓ Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
- ✓ Bezrobocie.
- ✓ Niepełnosprawność.
- ✓ Ciężka lub długotrwała choroba.
- ✓ Przemoc w rodzinie.
- ✓ Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.
- ✓ Alkoholizm.
- ✓ Narkomania.
- ✓ Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.
- ✓ Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze.
- ✓ Klęska żywiołowa.
- ✓ Klęska ekologiczna.
- ✓ Trudności w integracji uchodźców.
- ✓ Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa.

Formy pomocy o którą mogą ubiegać się wnioskujące osoby są następujące:

- ✓ Zasiłek stały, który przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa.
- ✓ Opłacanie składek zdrowotnych.
- ✓ Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

- ✓ Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych i chorych w miejscu zamieszkania.
- ✓ Zasiłek celowy i w naturze.
- ✓ Zapewnienie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania.
- ✓ Posiłki dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole.
- ✓ Sprawienie pogrzebu.
- ✓ Skierowanie do domu opieki społecznej.
- ✓ Opiniowanie kandydatów na rodzinę zastępczą.
- ✓ Udzielenie pomocy pieniężnej rodzinom zastępczym.
- ✓ Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- ✓ Udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin w zakresie rozwiązywania problemów rodziny, zapobiegania przemocy w domach i terapii dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanią.

V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Mosina. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Mosina są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, kolejne powody to: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają takie same, warto jednak zauważyć, że w okresie ostatnich lat zmieniły się tendencje w zakresie problemów społecznych występujących w gminie Mosina. Nasilenie pewnych problemów społecznych i negatywnych zjawisk w ostatnich latach w gminie Mosina powinno ukierunkować określone działania interwencyjne. Zaobserwowano wzrost takich zjawisk jak niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres nr 6. Najważniejsze powody przyznania pomocy. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w latach 2013 – 2015. (Opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)

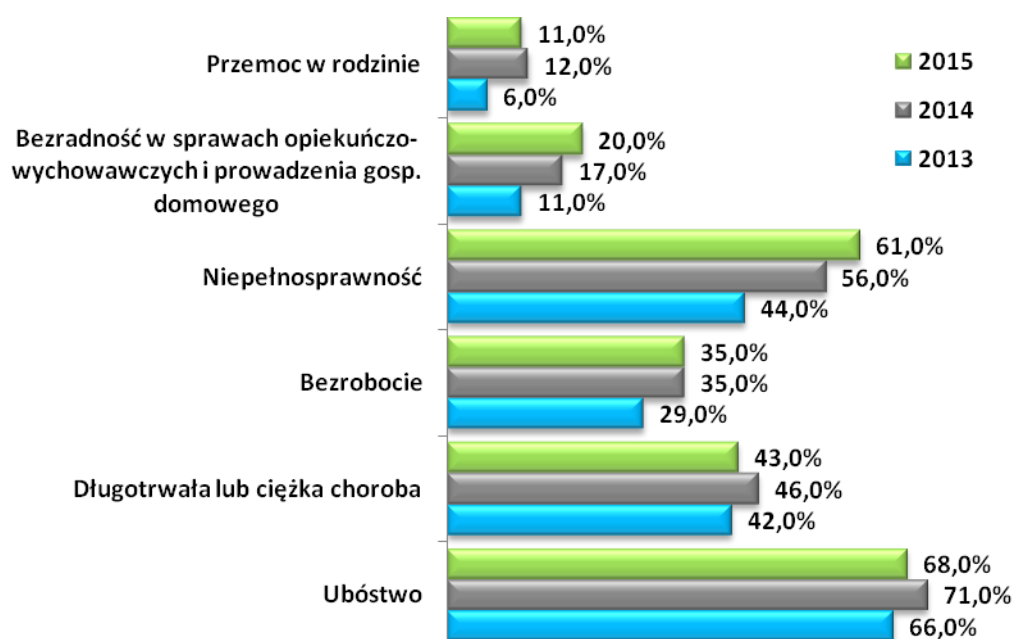

Tabela 7. Powody przyznania pomocy. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w latach 2011 – 2015. (Opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)

	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	60,0%	59,0%	66,0%	71,0%	68,0%
Bezrobocie	33,0%	36,0%	42,0%	46,0%	43,0%
Niepełnosprawność	27,0%	26,0%	29,0%	35,0%	35,0%
Długotrwała lub ciężka choroba	40,0%	41,0%	44,0%	56,0%	61,0%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	17,0%	26,0%	11,0%	17,0%	20,0%
Alkoholizm	4,0%	5,0%	7,0%	10,0%	11,0%
Narkomania	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16,0%	15,0%	17,0%	16,0%	16,0%
Przemoc w rodzinie	0,0%	4,0%	6,0%	12,0%	11,0%

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem o pomoc. Poniższa tabela zawiera zestawienie przyczyn udzielania pomocy społecznej w latach 2013 - 2015 ustalone na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

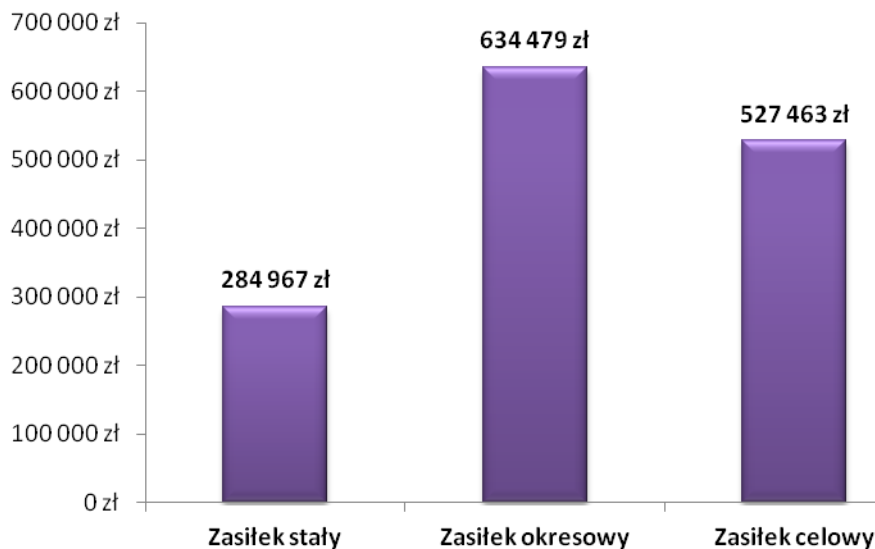
Tabela 8. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013 – 2015. Liczba rodzin. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)

	2013	2014	2015
Ubóstwo	396	385	375
Długotrwała lub ciężka choroba	266	302	335
Bezrobocie	253	251	236
Niepełnosprawność	174	189	192
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych	67	91	108
Potrzeba ochrony macierzyństwa	101	85	88
Alkoholizm	41	54	61
Przemoc w rodzinie	33	66	61
Bezdomność	17	22	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	10	9
Zdarzenie losowe	3	5	5

V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez OPS w Mosinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie realizując ustawowe zadania własne gminy, przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe. Do jego zadań własnych należą także: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, zasiłki z tytułu zdarzenia losowego, dożywianie dzieci w szkołach, sprawianie pogrzebów, kierowanie do Domów Pomocy Społecznej, dodatki mieszkaniowe, składki na ubezpieczenia zdrowotne. W 2015 roku pomocą społeczną zostało objętych 640 rodzin, w których żyło 1 488 osób. Pracownicy Działu Organizacyjnego i Działu Pracowników Socjalnych w 2015 roku wydali 2 609 decyzji (przyznające, odmawiające, zmieniające, uchylające). W 2015 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie przyznał i wypłacił w 2015 roku zasiłki okresowe 227 rodzinom, a liczba świadczeń w tym zakresie wyniosła 1 480. Zadaniem własnym gminy jest także wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych specjalnych. W 2015 roku wypłacono zasiłki celowe dla 458 rodzin. W ramach zadań zleconych gminie w 2015 roku wypłacono zasiłki stałe dla 68 rodzin – liczba świadczeń wynosiła 606. Poniżej przedstawiono środki finansowe przeznaczone ogółem na pomoc społeczną w 2015 roku zakresie (zasiłków celowych, okresowych oraz stałych).

Rysunek 6. Środki ogółem przeznaczone na pomoc społeczną w zakresie zasiłków celowych, okresowych oraz stałych w 2015 roku. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)

Praca socjalna.

Bardzo ważne i istotne miejsce w ustawie o pomocy społecznej odgrywa praca socjalna, która jest zadaniem obligatoryjnym gminy. Praca socjalna to działalność profesjonalna. To zespół powiązanych ze sobą i umiejętnie zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. To mechanizm polityki społecznej służący rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. To działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Celem pracy socjalnej jest pomoc w nauczaniu się samodzielności. Pracownicy socjalni realizują swoje zadania w ośrodkach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych i różnorodnych placówkach świadczących pomoc społeczną. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- ✓ ratowniczą - jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ wspierającą - w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów,
- ✓ profilaktyczną - w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- ✓ partycypacyjną - budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania

problemów społecznych, angażując środowiska do współdziałania.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, na rzecz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie polega w szczególności na:

- ✓ zapewnianiu uzyskiwania niezbędnych środków materialnych,
- ✓ zapewnianiu godziwych warunków mieszkaniowych,
- ✓ rozwiązywaniu problemu bezrobocia,
- ✓ poprawie stanu zdrowia klienta,
- ✓ zapewnianiu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- ✓ wskazywaniu uprawnień osób niepełnosprawnych,
- ✓ wspieraniu i pomaganiu we właściwym rozwoju psychospołecznym dzieci i młodzieży,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania rodziny,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym.

W 2015 roku pracą socjalną objętych zostało 640 rodzin (1 488 osób w rodzinach). Spośród powyższej grupy rodzin, wyłącznie pracą socjalną zostały objęte 92 rodziny (242 osoby w rodzinach). Praca socjalna była świadczona m. in. w zakresie pomocy w wypełnianiu wniosków do różnych instytucji, informowaniu o różnych uprawnieniach oraz pomoc w ustaleniu niepełnosprawności, pomoc socjalna świadczona była również z uwagi na występującą w rodzinie przemoc. Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył pomoc w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego - w szczególności prawnego osobom i rodzinom z terenu Gminy Mosina. Bezpłatne konsultacje prawne z zakresu pomocy

społecznej dla klientów Ośrodka udzielane były w każdy drugi poniedziałek miesiąca, w godzinach w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pracownicy OPS w Mosina podejmują współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą/rodziną

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W roku 2015 Ośrodek realizował program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którego celem jest m. in. wsparcie gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Program zakłada zapewnienie dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art.7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Beneficjentami programu są osoby i rodziny, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art.8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej. W roku 2015 dożywianiem w szkole i przedszkolu objęto 239 dzieci, a 93 rodziny otrzymały wsparcie w formie zasiłku celowego na zakup żywności. Ogólny koszt przeznaczony na dożywianie w szkole oraz zasiłek na zakup żywności wyniósł 234 099,72 zł, z czego kwota 91 499,08 zł stanowiła dotację z budżetu państwa. W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku, Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał rodzinom pomoc w formie bonów żywnościowych lub zasiłku celowego na zakup żywności.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przyznawane były osobie samotnej lub osobie w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze świadczone były w zakresie:

- 1) pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych,

- 2) opieki higienicznej,
- 3) zapewnienia kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze w 2015 roku realizowane były przez Firmę MEDIS 24 Sp. z o.o. wyłonioną po przeprowadzeniu zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej w formie świadczenia usług opiekuńczych w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku. Koszt jednej godziny usługi wynosił 9,47 zł w dni powszednie od poniedziałku do piątku oraz 9,58 zł w soboty, niedziele i święta. Odpłatność za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze uregulowana jest uchwałą Nr XXVIII/234/04 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Usługi opiekuńcze świadczone były w 50 środowiskach domowych. Koszt świadczenia usług opiekuńczych wynosił 172 772,80 zł. Zwrot odpłatności za usługi opiekuńcze, wnoszone przez osoby objęte opieką wyniósł 49 640,97zł.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie kierował do domu pomocy społecznej osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, w przypadku stwierdzenia, że nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w odpowiednim wymiarze. W latach 2007 – 2015 w domach pomocy społecznej z terenu Gminy Mosina przebywała następująca liczba osób:

- 1) 2007 – 7 osób,
- 2) 2008 – 7 osób,
- 3) 2009 – 5 osób,
- 4) 2010 – 8 osób,
- 5) 2011 – 7 osób,
- 6) 2012 – 7 osób,
- 8) 2013 – 7 osób,
- 9) 2014 – 6 osób,
- 10) 2015 – 8 osób.

W 2015 roku ponoszono odpłatność za 8 osób przebywających w różnego typu domach pomocy społecznej, których całkowity koszt pobytu wynosił 186 047,31 zł.

Schronienie dla osób bezdomnych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2015 roku 11 osobom bezdomnym wydano skierowania do schroniska, a koszt tego zadania wynosił 36 661 zł.

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu jest jednym z zadań gminy o charakterze obowiązkowym i odbywa się w sposób ustalony przez gminę, ale zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu przez Gminę Mosina zostało uregulowane w uchwale Nr XVII/100/11 Rady Miejskiej w Mosinie z dnia 29 września 2011 r. w sprawie sprawienia pogrzebu na koszt gminy oraz zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie w 2015r. ponosił koszty związane z pogrzebem 2 osób, a koszt tego zadania wynosił 7 675,36 zł.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020.

Od końca 2014 roku w Polsce realizowany jest Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ), który współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD). Głównym celem Programu jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Uprawnienie do korzystania z pomocy żywnościowej jest uwarunkowane znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej oraz spełnieniem kryterium dochodowego, które zostało określone na poziomie 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej tj. 951 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz 771 zł w przypadku osoby w rodzinie. Skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej wydawane były przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie w 2015 roku skierował 508 osób do odbioru w/wym. żywności.

V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego oraz świadczenia wychowawczego przez OPS w Mosinie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie realizował zadania w zakresie ustalania uprawnień, wydawania decyzji administracyjnych, weryfikacji oraz wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.

Świadczeniami rodzinnymi w 2015 roku objętych zostało 974 rodziny.

Ogółem przyznano 30 987 świadczeń na kwotę 5 132 886 zł.

Jak wynika z analizy danych, wypłacono 23 601 zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, co stanowi 76,16% ogółu wypłaconych świadczeń.

W roku 2015 wypłacono 5 557 zasiłków pielęgnacyjnych, które stanowią 17,93% ogółu pobranych świadczeń, a świadczeń opiekuńczych 1 529 (świadczenie pielęgnacyjne – 972, zasiłek dla opiekuna – 427, specjalny zasiłek opiekuńczy - 125), co stanowi 4,93%.

W 2015 roku wypłacono 300 świadczeń z tytułu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka co stanowiło 0,97% wszystkich wypłaconych świadczeń.

Ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzystało w 2015 roku 112 rodzin, wypłacono 2 058 świadczeń.

Dodatki mieszkaniowe pobierały 32 rodzin, ogólnie wypłacono 351 świadczeń., a z dodatku energetycznego skorzystało 10 rodzin, wypłacono 91 świadczeń.

Wyegzekwowano środki finansowe od dłużników alimentacyjnych w wysokości 212.091,89 zł.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195), która obowiązuje od 1.04.2016r. wprowadziła świadczenie opiekuńcze w wysokości 500,00zł na drugie i kolejne dziecko do 18 roku życia bez kryterium dochodowego.

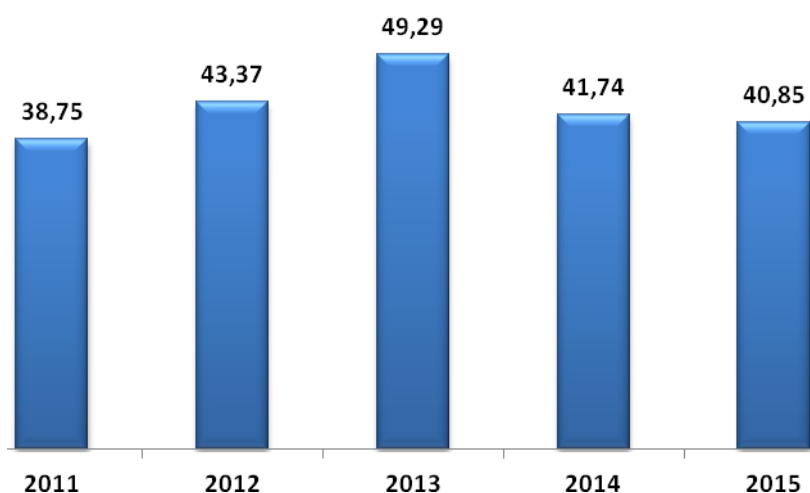
Z pomocy tej skorzystały 2 493 rodziny, wypłacono 17 411 świadczeń na ogólną kwotę 8 735 979,50zł.

Tabela 9. Wydatki na poszczególne zasiłki oraz ilość wypłaconych świadczeń w 2015 r.

Lp	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
1	Zasiłek rodzinny	16.073	1.619.382
2	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	92	92.000
3	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	632	237.151
4	Samotne wychowania dziecka	680	119.455
5	Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	1.101	88.460
6	Rozpoczęcie roku szkolnego	1.005	100.500
7	Dojazdów do miejscowości, w której znajduje się szkoła	1.636	85.804
8	Zamieszkania w miejscowości, w której znajduje się szkoła	43	3.960
9	Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.339	190.680
10	Zasiłki pielęgnacyjne	5.557	850.221
11	Świadczenie pielęgnacyjne	977	1.166.067
12	Specjalny zasiłek opiekuńczy	125	58.743
13	Zasiłek dla opiekuna	427	220.463
14	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	300	300.000
15	Wypłacone świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	2.058	853.600
16	Dodatki mieszkaniowe	351	59.809
17	Dodatek energetyczny	91	1.333

V.4. Wskaźnik deprivacji lokalnej w gminie Mosina.

W gminie Mosina wskaźnik deprivacji lokalnej nie jest wysoki, liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest niska w porównaniu do innych regionów. Takie dane oznaczają relatywnie niewielką skalę i natężenie problemów społecznych występujących w gminie Mosina.

Rysunek 7. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2013 – 2015. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)**Tabela 10. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2013– 2015. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)**

	2013	2014	2015
Liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1 470	1 245	1 246
Liczba mieszkańców	29 824	29 824	30 500
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	49,29	41,74	40,85
Dynamika	114	85	98

VI. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Mosina .

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia. W analizie odnoszono się do kwestii społecznych w gminie Mosina .

Tabela 11. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Mosina.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wykwalifikowana kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. ✓ Bardzo dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie. ✓ Świadczenia i programy realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie. ✓ Skuteczne zajmowanie się szeroko rozumianą profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym także interwencją i pomocą rodzinom, w których dochodzi do przemocy przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mosinie. ✓ Szeroki i łatwy dostęp do instytucji publicznych na terenie gminy Mosina. ✓ Korzystne położenie - bliskość Poznania (rynek pracy, dobra kulturalne, rekreacyjne). ✓ Dostępność atrakcyjnych terenów pod rozwój mieszkalnictwa ✓ Napływ nowych mieszkańców – wzrost podatków. ✓ Obecność terenów pod rozwój infrastruktury przemysłowej zwiększających potencjał gminy. ✓ Dostępność do programów i środków finansowych ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niedostateczna ilość środków finansowych na pomoc i wsparcie dziecka i rodziny. ✓ Bariery architektoniczne utrudniające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. ✓ Ubóstwo utrudniające niektórym mieszkańcom egzystencje i zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych. ✓ Występowanie wśród mieszkańców uzależnień. ✓ Niewystarczająca oferta pozaszkolna. Mała liczba klubów i miejsc spotkań dla młodzieży. ✓ Brak opieki socjoterapeutycznej dla młodzieży gimnazjalnej i brak funduszy na dodatkowych socjoterapeutów dla tej grupy młodzieży. ✓ Słabo rozwinięta sieć organizacji działających w sferze pomocy społecznej. ✓ Mała liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ubogich. ✓ Zbyt niska aktywność mieszkańców wsi uniemożliwiająca realizację wszystkich programów. ✓ Niewystarczająco dobrze rozwinięta infrastruktura (społeczna, techniczna - sieciowa) na obszarach wiejskich. ✓ Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy ✓ Zły stan większości komunalnych zasobów mieszkaniowych gminy.

<p>oraz na rzecz promocji zatrudnienia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktywne organizacje pozarządowe, które biorą udział w życiu społecznym i gospodarczym gminy. ✓ Niski poziom bezrobocia. ✓ Działalność grup środowiskowych i pomocowych w gminie Mosina świadczących wsparcie i pomoc dla mieszkańców gminy. ✓ Działająca infrastruktura komunalna (wodociąg, kanalizacja sanitarna miasta) ✓ Działalność gminnego ośrodka kultury. ✓ Wysokie walory środowiskowe pod rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych (położenie w dolinie Warty, tereny leśne, jeziora, sąsiedztwo WPN, RPK). ✓ Rozpoznawalny w regionie i kraju kompleks pałacowo - parkowy w Rogalinie oraz dęby rogalińskie. ✓ Bogata oferta kulturalna Mosińskiego Ośrodka Kultury. ✓ Pozaedukacyjna działalność szkół w zakresie kultury i sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zły stan techniczny większości dróg. ✓ Mała różnorodność infrastruktury i oferty usług sportowo rekreacyjnych. ✓ Niewystarczająco dobrze zagospodarowana przestrzeń publiczna dla celów integracji społecznej ✓ Słabo rozwinięta oferta usług gastronomicznych i rozrywkowych. ✓ Mała liczba miejsc publicznych sprzyjających integracji mieszkańców gminy. ✓ Niski poziom aktywności gospodarczej. ✓ Słaba motywacja mieszkańców do formalizowania swojej działalności.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój gospodarczy regionu i samej gminy Mosina. ✓ Prężnie działające władze lokalne w gminie. ✓ Realizacja inwestycji w gminie. ✓ Dostępność zewnętrznych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej. ✓ Zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych. ✓ Bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów.

<p>finansowania inwestycji w latach 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrastająca ranga i integracja gmin w ramach aglomeracji poznańskiej. ✓ Planowane inwestycje w infrastrukturę transportową aglomeracji poznańskiej. ✓ Współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami w sprawach dotyczących pomocy społecznej. ✓ Aktywizacja gospodarcza gminy z udziałem funduszy strukturalnych. ✓ Pozyskanie nowych inwestorów tworzący nowe miejsca pracy. ✓ Rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym. ✓ Tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych. ✓ Rozwój edukacji ponadgimnazjalnej na terenie gminy. ✓ Szeroka i bardziej dostępna profilaktyka zdrowotna. ✓ Tworzenie stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych. ✓ Rozwój infrastruktury drogowej. ✓ Systemowe rozwiązania z zakresu polityki społecznej. ✓ Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemów społecznych i zaangażowanie w ich rozwiązywanie. ✓ Realizacja nowych programów aktywizacji obszarów wiejskich. ✓ Sprzyjająca polityka regionalna 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ograniczanie wysokości środków finansowych przeznaczonych z budżetu centralnego na pomoc społeczną. ✓ Zbyt mała liczba pracowników socjalnych Pracownicy socjalni, którzy już pracują, są zbyt obciążeni pracą. ✓ Konieczność obsługi dodatkowych zadań przez OPS bez zwiększenia zatrudnienia. ✓ Zbyt duża liczba rodzin przypadająca na jednego pracownika socjalnego, co uniemożliwia efektywną opiekę nad rodzinami. ✓ Zbyt dużą część obowiązków pracownika socjalnego zajmuje wypełnianie procedur administracyjnych. ✓ Postępujący problem uzależnień, w tym szczególnie uzależnień wśród młodzieży. ✓ Trudność w diagnozowaniu problemu uzależnień wśród młodzieży. ✓ Niedostateczne środki finansowe na oświatę. ✓ Emigracja zarobkowa i migracja na inne tereny oraz niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa. ✓ Zmiany legislacyjne ograniczające możliwości wsparcia osób niepełnosprawnych. ✓ Niezadawalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną. ✓ Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. ✓ Trudności w pozyskiwaniu środków
---	--

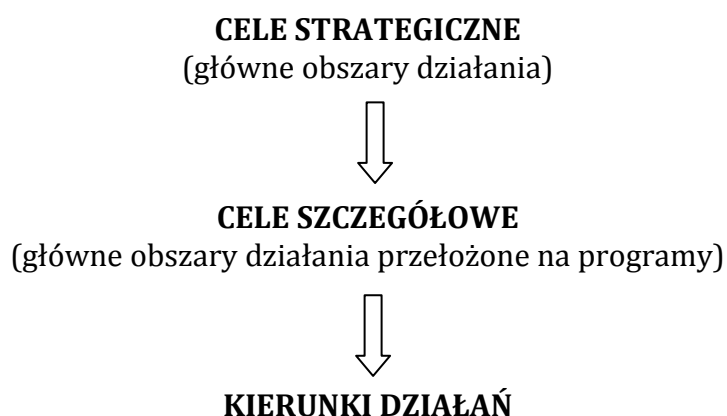
<p>nastawiona na rozwój obszarów wiejskich.</p> <p>✓ Rozwój szerokopasmowego Internetu na terenie gminy w związku z realizacją projektu <i>Budowa Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej</i>.</p>	<p>finansowych z zewnątrz.</p> <p>✓ Niekontrolowana suburbanizacja terenów wiejskich gminy Mosina.</p> <p>✓ Postępujące starzenie się społeczeństwa, choroby cywilizacyjne.</p> <p>✓ Zagrożenie powodziowe.</p>
---	---

VII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 – 2026.

***STRATEGIA** nazywamy zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągania jakiegoś wyznaczonego celu.*

Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina jest wytyczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przezwyciężenia określonych problemów społecznych. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych zastanych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy, pozwolił wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2016 – 2026 co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Przedstawionych w Strategii propozycji częściowych działań możliwych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów głównych nie należy traktować, jako rejestru zadań do wykonania. Mają one znaczenie inspiracji i wskazań, w jakim kierunku powinno być planowanie operacyjne przy realizacji celów strategicznych. Z tego względu propozycje programów są przedstawione skrótowo, w sposób szkicowy, jako zarys programów, które należy dopiero rozwinąć i nadać formę projektu. Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Mosina przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców. Ujęcie w Strategii instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, jako realizatorów poszczególnych zadań określonych w celach strategicznych nie wymagało przeprowadzenia konsultacji. Realizacja zadań została określona w regulaminach i Statutach poszczególnych jednostek.

Plan wdrażania Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminie Mosina prezentuje się następująco:

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016 - 2026 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

I. CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Mosina.

II. CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w gminie Mosina.

III. CEL STRATEGICZNY

Redukowanie problemu uzależnień w gminie Mosina.

IV. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych w gminie Mosina.

I. Cel strategiczny: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w gminie Mosina.

Ubóstwo oznacza brak możliwości dokonywania różnego rodzaju wyborów mających zasadnicze znaczenie dla rozwoju jednostki, pozwalających na prowadzenie długiego, zdrowego i aktywnego życia, korzystanie z przyzwoitego standardu życiowego, wolności, poczucie własnej godności, cieszenie się szacunkiem wśród innych członków społeczeństwa. Ubóstwo oznacza nie tylko brak wystarczających dochodów lecz także brak możliwości przekształcenia dostępnych dóbr w celu osiągnięcia takich sposobów funkcjonowania jednostki, które pozwalają na prowadzenie przez nią odpowiadającego jej stylu życia (pozwalają na zaspokojenie podstawowych, na danym etapie rozwoju, potrzeb życiowych). Dlatego też forma pomocy kierowana do osób ubogich powinna z jednej strony zabezpieczać ich byt, a z drugiej motywować ich do podjęcia starań zmiany swego życia.

I.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w gminie Mosina.

Kierunki działań:

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej niezbędnej do zapewnienia właściwej egzystencji osób dotkniętych problemem ubóstwa.
- ✓ Mobilizowanie i motywowanie do aktywności społeczno-zawodowej.
- ✓ Zwiększenie środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa.
- ✓ Organizowanie akcji społecznych i włączenie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń do działań ukierunkowanych na pozyskiwanie i przekazywanie potrzebującym żywności, odzieży, środków czystości oraz artykułów gospodarstwa domowego.
- ✓ Wspieranie grup samopomocowych tworzonych przez osoby i rodziny dotknięte lub zagrożone ubóstwem.
- ✓ Umożliwianie większej dostępności do fachowej i rzetelnej pomocy: medycznej, prawnej, doradczej.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie gminy Mosina do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska ubóstwa na terenie gminy.

I.2. Cel szczegółowy: Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w gminie Mosina.

Kierunki działań:

- ✓ Analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł.
- ✓ Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.
- ✓ Propagowanie wśród osób ubogich alternatywnych sposobów życia.
- ✓ Prezentowanie i uczenie postaw aktywności i przedsiębiorczości osób ubogich.
- ✓ Stworzenie bazy informacji o organizacjach i instytucjach świadczących pomoc osobom i rodzinom dotkniętym ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem i przemocą.

II. Cel strategiczny: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w gminie.

Niezwykle ważnym problemem społecznym w gminie Mosina zdiagnozowanym podczas analizy danych jest znaczny odsetek osób wykluczonych społecznie z powodu choroby, bezrobocia, wieku czy też niepełnosprawności. W związku z powyższym konieczne wydaje się podjęcie takich działań, które ukierunkowane będą na integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną, mobilizowanie, wspieranie i inspirowanie aktywności osób ubogich, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz starszych, a także zapewnianie tym grupom szerszego dostępu do aktywnego uczestnictwa społecznego i kulturalnego w życiu społecznym gminy Mosina .

II.1. Cel szczegółowy: Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia.

Kierunki działań:

- ✓ Bieżące monitorowanie i analizowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Poznaniu.

- ✓ Przygotowanie, realizowanie lub współorganizowanie oraz uczestnictwo w projektach (w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej) przyczyniających się do aktywizacji osób bezrobotnych z terenu gminy Mosina.
- ✓ Rozwój form i narzędzi aktywnego wsparcia, które sprzyjać będą aktywizacji zawodowej oraz przyczynią się do wzrostu kwalifikacji osób bezrobotnych będących w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.
- ✓ Zwiększenie dostępności do ofert pracy, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy oraz usługach oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu we współpracy z Gminnym Centrum Informacji.
- ✓ Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy Mosina.
- ✓ Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.
- ✓ Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych poprzez zapewnienie schronienia, pracę socjalną, reintegrację społeczną i zawodową.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie gminy Mosina do aktywnego wspierania działań zmierzających do integracji zawodowej osób bezrobotnych oraz przeciwdziałania skutkom bezrobocia.

II.2. Cel szczegółowy: Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych.

Kierunki działań:

- ✓ Zwiększenie możliwości korzystania z usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- ✓ Realizacja projektów związanych z rozwojem aktywności społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i zdrowotnej osób, które znajdują się w okresie przejścia na emeryturę i tuż po zakończeniu aktywności zawodowej. Projekty te powinny uwzględniać promocję elastycznych form zatrudnienia i organizacji czasu pracy, promocję wolontariatu i prac na rzecz społeczności lokalnej, odnawianie kontaktów ze znajomymi i sąsiadami oraz tworzenie grup samopomocowych i banków czasu.

- ✓ Realizacja projektów opieki otwartej i półotwartej, jak np. „obiady na kółkach” i domowe usługi medyczne, organizację pracy socjalnej w mieszkaniach i środowiskowych centrach socjalnych, współpraca z PEFRO-nem w celu modernizacji mieszkań i rewitalizacji celem lepszego dostosowania przestrzeni do potrzeb niepełnosprawnych.
- ✓ Wsparcie dla osób starszych i chorych poprzez pomoc w tworzeniu warunków dla funkcjonowania grup samopomocowych, np. kluby seniora.
- ✓ Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej.
- ✓ Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych
- ✓ Współpraca z Rejonowym Oddziałem Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Mosinie.
- ✓ Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia ilości miejsc dla osób niepełnosprawnych w Środowiskowym Domu Samopomocy

III. Cel szczegółowy: Redukowanie problemu uzależnień w gminie Mosina.

Powyższy cel strategiczny, będzie realizowany i wykonywany w oparciu o zintensyfikowanie działań kontrolnych w tym zakresie, uzupełnienie dotychczasowych działań profilaktycznych o charakterze edukacyjnym, skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe wśród młodzieży, używania substancji psychoaktywnych jak również na zmianę postaw i przekonań młodych ludzi. Cel strategiczny powinien być zrealizowany także w oparciu o pomoc osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem (a więc osobom uzależnionym i współuzależnionym), ale także poprzez wypracowanie zintegrowanego programu profilaktyki. Zgodnie z danymi konsumpcja napojów alkoholowych jest zjawiskiem o wielu ujemnych skutkach. Negatywne skutki alkoholizmu mają konsekwencje indywidualne, ale przede wszystkim społeczne. Problem alkoholizmu jest katalizatorem większości problemów społecznych, jest czynnikiem determinującym pojawienie się innych problemów społecznych. Dlatego tak istotne jest redukowanie i marginalizacja problemów uzależnień w gminie Mosina. Konieczne jest, więc intensywne wdrażanie niżej wymienionych celów operacyjnych i podjęcie konkretnych działań.

III.1. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Rozwijanie edukacji publicznej mającej na celu informowanie o społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutkach związanych z używaniem alkoholu.
- ✓ Promowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji.

III.2. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Wspieranie istniejących lokalnych programów mających na celu zintensyfikowanie działań profilaktycznych kontrolnych skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe.
- ✓ Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wdrażania skutecznych programów profilaktycznych w pracy z młodzieżą.
- ✓ Wspieranie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływania profilaktyczne wobec dzieci.
- ✓ Wspieranie programów profilaktyczno – interwencyjnych zaadresowanych do dzieci i młodzieży oraz do grup ryzyka.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń do promowania działań z zakresu rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy Mosina.

III.3. Cel szczegółowy: Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem.

Kierunki działań:

- ✓ Zwiększenie oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
- ✓ Udzielanie wsparcia rodzinom osób dotkniętym alkoholizmem, a więc współzależnym.
- ✓ Ochrona rodzin dotkniętych alkoholizmem i jednocześnie zagrożonych przemocą.
- ✓ Objęcie dzieci opieką psychologiczno-pedagogiczną oraz socjoterapeutyczną z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
- ✓ Udzielanie porad prawnych rodzinom z problemem alkoholowym.
- ✓ Stworzenie centrum informacyjnego zapewniającego fachową pomoc, jak i dyskrecję osobom uzależnionym, ich rodzinom.
- ✓ Kolonie z programem terapeutycznym w celu zminimalizowania skutków długotrwałego funkcjonowania w rodzinie z problemem alkoholowym.

IV. Cel strategiczny: Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzin wielodzietnych i niepełnych w gminie Mosina.

IV.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin wielodzietnych.

Kierunki działań:

- ✓ Wdrażanie programów rządowych, samorządowych ukierunkowanych na dzieci i młodzież uczącą się.
- ✓ Podniesienie poziomu funkcjonowania rodzin z zakresu opieki i wychowania dzieci poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.
- ✓ Tworzenie grup samopomocowych i wolontariatu dla rodzin niezaradnych, z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
- ✓ Pomoc finansowa, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

- ✓ Organizowanie zajęć dla dzieci w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych.
- ✓ Dotowanie kosztów uczestnictwa dzieci z rodzin najuboższych, wielodzietnych i niepełnych w zorganizowanych formach wypoczynku. Preferencje dla rodzin wielodzietnych w posyłaniu dzieci do przedszkola.
- ✓ Działania na rzecz zwiększenia ilości partnerskich organizacji lokalnych zajmujących się dystrybucją żywności w ramach Programu FEAD.

IV.2. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie zjawiskom grożącym wykluczeniem społecznym oraz bezradnością życiową.

Kierunki działań:

- ✓ Udzielanie pomocy w formie: poradnictwa, terapii rodzinnej, pracy socjalnej, zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.
- ✓ Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin.
- ✓ Tworzenie i wspieranie zintegrowanych programów wsparcia rodzin wielodzietnych w jej funkcjach wychowawczej, opiekuńczej i socjalnej.
- ✓ Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu rodzin wielodzietnych.
- ✓ Rozbudowa specjalistycznego poradnictwa rodzinnego – większa możliwość korzystania z porad psychologa, prawnika, pedagoga, szczególnie przez osoby z rodzin uzależnionych w celu rozwiązywania jej problemów.
- ✓ Pomoc rodzinom wielodzietnym i niepełnym w opiece nad dziećmi.
- ✓ Współpraca z placówkami oświatowo - wychowawczymi, organizacjami pozarządowymi i policją w budowaniu i realizowaniu programów profilaktyki ubóstwa, uzależnień, niedostosowania społecznego oraz przestępczości dzieci.

VIII. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mosina na lata 2016-2026.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina na lata 2016-2026 oczywiście nie stanowi zamkniętego zbioru i katalogu działań. Zdiagnozowane problemy i przewidziane działania nie wykluczają realizacji nowych inicjatyw, będących odpowiedzią na nowopowstałe wyzwania. W okresie czasu, który obejmuje Strategia, wdrażane i realizowane będą, w zależności od potrzeb, programy i projekty dotyczące poszczególnych obszarów i celów strategicznych. Opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Mosina stanowi dokument, który programuje życie społeczności lokalnej, w związku z powyższym strategia ma charakter elastyczny i stwarzający możliwości odpowiedniego dostosowania zaprogramowanych działań do zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej, pojawiających się nowych problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

VIII.1. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina .

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Mosina planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonywanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie. Zadaniem Ośrodka będzie nadzór nad wdrażaniem Strategii, koordynowanie działań związanych z realizacją Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które należy wprowadzić w Strategii. Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez coroczne składanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie sprawozdania z realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii w dokumencie jakim jest ocena zasobów pomocy społecznej.

VIII.2. Źródła finansowania.

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mosina na lata 2016-2026 będą: budżet Państwa, budżet Gminy Mosina, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła.

Spis wykresów:

<i>Rysunek 1. Położenie gminy Mosina. (źródło: http://bip.mosina.pl).....</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Mosina w latach 2006 – 2015 r. (opracowanie własne na podstawie danych UM w Mosinie).....</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 3. Liczba mieszkań w gminie Mosina w latach 2001 i 2014. (Opracowanie własne na podstawie danych GUS).....</i>	<i>36</i>
<i>Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Mosina w latach 2007 – 2016 (źródło: opracowanie własne, dane GUS).....</i>	<i>45</i>
<i>Rysunek 5. Liczba bezrobotnych ogółem, długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku w gminie Mosina. (Opracowanie na podstawie danych OPS Mosina).....</i>	<i>48</i>
<i>Rysunek 6. Środki ogółem przeznaczone na pomoc społeczną w zakresie zasiłków celowych, okresowych oraz stałych w 2015 roku. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)</i>	<i>60</i>
<i>Rysunek 7. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2013 – 2015. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina).....</i>	<i>67</i>

Spis tabel:

Tabela 1. Ludność gminy Mosina według stanu na dzień 31.12.2015 r.	12
Tabela 2. Dane o gospodarce mieszkaniowej w Gminie Mosina. (Źródło: ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla gminy Mosina)	36
Tabela 3. Wykaz szkół w gminie Mosina.....	39
Tabela 4. Przedszkola publiczne prowadzone przez osoby fizyczne i przedszkola niepubliczne w gminie Mosina.....	40
Tabela 5. Żłobki prywatne w gminie Mosina.	40
Tabela 6. Branże i liczba podmiotów w gminie Mosina na dzień 30.06.2016r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	45
Tabela 7. Powody przyznania pomocy. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w latach 2011 – 2015. (Opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)	58
Tabela 8. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013 – 2015. Liczba rodzin. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina)	59
Tabela 9. Wydatki na poszczególne zasiłki oraz ilość wypłaconych świadczeń w 2015 r.	66
Tabela 10. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2013– 2015. (opracowanie na podstawie danych OPS Mosina).....	67
Tabela 11. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Mosina.	68